

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2022

Adéla Lelková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Využití mediálních platforem na prvním
stupni základních škol v období
koronavirové pandemie**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Adéla Lelková

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Radim Wolák

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 29. 7. 2022

Adéla Lelková

Bibliografický záznam

LELKOVÁ, Adéla. *Využití mediálních platforem na prvním stupni základních škol v období koronavirové pandemie*. Praha, 2022. 66 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Radim Wolák.

Rozsah práce: 119 363 znaků.

Abstrakt

Diplomová práce s názvem „*Využití mediálních platforem na prvním stupni základních škol v období koronavirové pandemie*“ se zabývá novými technologiemi ve vzdělání a jejich využití v období distanční výuky během pandemie koronaviru. Několik měsíců sloužily online platformy ke vzdělávání žáků a studentů nejen v celé České republice. V životech nás všech sehrály videokomunikační služby velkou roli. Cílem této diplomové práce bylo reflektovat využití mediálních platforem na prvním stupni základních škol z pohledu pedagogů vyučujících v Praze nebo ve Středočeském kraji. Zkoumané období je ohraničeno od plošného uzavření škol v České republice, tedy 11. března 2020, až do posledního omezení výuky, které bylo zrušeno 24. května 2021. Prostřednictvím polostrukturovaných hloubkových rozhovorů s patnácti respondenty, vybraných na základě předem stanovených kritérií, byli v diplomové práci porovnávány funkce jednotlivých platforem. Důraz byl kladen zejména na výhody a nevýhody využívaných online platforem a zkušenosti pedagogů.

Nicméně již v samotném kódování odpovědí respondentů bylo zjištěno, že dotazovaní neměli ve druhé vlně pandemie hlavní slovo při výběru platformy umožňující spojení s žáky. Jakou platformu budou pedagogové využívat určovalo výhradně vedení školy z důvodu zabezpečení a jednotného nastavení na obou stupních základních škol. Z výsledků taktéž vyplynulo, že nejčastěji využívanou platformou byl *Microsoft Teams*. Zajímavým zjištěním bylo, že pedagogové sice vzpomínají na období distanční výuky negativně, ale žádný respondent si na využívanou platformu explicitně nestěžoval. Spíše naopak, respondenti se na videokomunikačních službách snažili nalézat výhody než nevýhody.

Abstract

The diploma thesis “*Usage of media platforms at the first school during the covid-19 pandemic*“ focuses on the new technologies in education and their usage in the period of distance learning during the COVID-19 pandemic. Online platforms were the only way how to educate students for several months and not only in the Czech Republic. Video communication services have thus played a big role in our lives. This thesis aimed to reflect the usage of media platforms at the first school from the perspective of pedagogues teaching in Prague or the Central Bohemian Region.

The research period is defined from the widespread closure of schools in the Czech Republic, from March 11th, 2020, until the last restriction on May 24th, 2021. Through semi-structured in-depth interviews with fifteen respondents were compared the functions of individual platforms. Respondents were selected based on predetermined criteria. Emphasis was placed mainly on the advantages and disadvantages of online platforms and the experience of educators.

Already in the coding of the respondents' answers, about the second wave of the pandemic, it was found that interviewees did not have the main word when it depend on choosing a platform for connecting with students. The main word on which platform teachers will use was determined by the school management for many reasons. The most important reasons are security and unified settings for the entire school. The results also showed that the most frequently used platform was *Microsoft Teams*. An interesting finding was that the pedagogues remember the period of distance learning negatively, but no respondent explicitly complained about the platform. On the contrary, they tried to find advantages rather than disadvantages in video communication services.

Klíčová slova

distanční výuka, koronavirus, online výuka, online platformy, první stupeň, základní škola

Keywords

coronavirus, distance learning, first school, online learning, online platforms, primary school

Title/ název práce

Usage of media platforms at the first school during the covid-19 pandemic

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce PhDr. Radimu Wolákovi za cenné rady a připomínky, které mi poskytl. Děkuji také všem pedagogům, kteří obětovali svůj volný čas a souhlasili s uskutečněním rozhovorů. Velké díky patří v neposlední řadě mé rodině a nejbližším, za podporu v průběhu celého vysokoškolského studia.

Obsah

Úvod	1
1 Teoretická část	4
1.1 Zdroje.....	4
1.2 Pandemie koronaviru v České republice	5
1.2.1 Uzavření škol	7
1.3 Vymezení pojmů.....	9
1.3.1 Multimédia.....	9
1.3.2 Nová média	10
1.3.3 Digitální média.....	11
1.3.4 Online média.....	11
1.4 Distanční vzdělávání.....	12
1.4.1 Základní principy distančního vzdělávání	12
1.4.2 Online výuka.....	13
1.5 Komunikační platformy.....	14
1.5.1 Školní informační systémy	14
1.5.2 Virtuální učebny.....	15
1.5.3 Interaktivní platformy	17
1.6 Existující studie s obdobnou tematikou.....	20
2 Metodologie výzkumu	21
2.1 Cíl výzkumu	21
2.2 Výzkumné otázky	22
2.3 Kvalitativní výzkum	22
2.3.1 Hlubkové rozhovory	23
2.4 Výzkumný soubor.....	24
2.5 Metoda sběru dat	24
2.6 Průběh hloubkových rozhovorů.....	25
2.7 Etické zásady výzkumu	26
3 Analytická část	27
3.1 Polostrukturované rozhovory	27

3.1.1	Sociodemografický profil respondentů	27
3.1.2	Představení respondentů	28
3.2	Povědomí o online výuce a interaktivních platformách	31
3.3	Přípravenost a pohotovost škol na online výuku	32
3.3.1	Technická vybavenost pedagogů	35
3.3.2	Školení o online platformách	35
3.4	Využití mediálních platforem	36
3.4.1	Vzdělávací platformy a webové stránky	38
3.5	Zhodnocení využívaných platforem	40
3.5.1	Chybějící funkcionality z pohledu respondentů	42
3.5.2	Vyučování skrze online platformy	43
3.5.3	Zkušenosti s online platformami	45
3.6	Shrnutí hloubkových rozhovorů	47
4	Diskuze	49
	Závěr	52
	Summary	55
	Použitá literatura	57
	Seznam příloh	66

Úvod

Začátek roku 2020 změnil život mnoha lidem. Neznámý druh koronaviru, který se rozšířil z čínského města Wu-chan, byl pojmenován SARS-CoV-2. Způsobuje onemocnění, dnes již dobře známé, covid-19. Z čínské provincie se nemoc během několika málo měsíců přenesla po celém světě. V Evropě byl první nakažený potvrzen už 24. ledna 2021 ve Francii. Nemoc se poté rozšířila i do České republiky. Za počátek pandemie můžeme pokládat prvních pár měsíců roku 2020. Už v tu dobu si každý člověk uvědomoval, že situace ve světě nebude mít obdoby. Celý svět žil ve velmi omezeném režimu. Mnoho měsíců byly uzavřené obchody, restaurace, veškeré služby a začalo platit nové pravidlo nošení roušek ve veřejných prostorech a v dopravě. Důsledky těchto omezení jsou pro některé podnikatele a živnostníky nevyčísitelné, své pocítila i planeta a všechny snahy o udržování životního prostředí byly najednou smeteny se stolu. Jaké další důsledky budou mít téměř dva roky nadvlády pandemie lze zatím jenom odhadovat.

Pandemie koronaviru zasáhla všechny, a to bez výjimky. Vláda České republiky vyhlásila nouzový stav, aby zabránila šíření viru. Platil od 12. března 2020 po dobu 67 dnů. Zavřít musely všechny maloobchody, restaurace, služby, rekreační zařízení, a dokonce i školy. Krok vlády byl zcela mimořádný a pro pedagogy představoval výzvu, na kterou nikdo nebyl připravený. Ze dne na den přešly veškeré základní, střední a vysoké školy na takzvanou distanční výuku. Absolutně bez příprav a technického vybavení pedagogové improvizovali a začali učit své třídy na dálku s vizí, že se brzy vrátí do škol k prezenční výuce. V tu dobu ale ještě nikdo netušil, jak dlouho bude tento stav trvat. Pedagogové nejprve rozesílali e-maily s úkoly a probíranou látku a postupem času začali vyučovat skrze mediální platformy. Účelem využití platform byla alespoň částečná socializace učitele s žákem a se spolužáky. Nic z toho ale osobní setkání zdaleka nenahradilo a podle výpovědí pedagogů pocíťují žáci i nadále absenci setkávání s lidmi a tento nepříjemný zážitek si sebou ponесou nejspíš i do budoucna.

V diplomové práci se věnuji právě období od plošného uzavření základních škol, ke kterému došlo 11. března 2020, až do přechodné fáze hybridní výuky v roce 2021. Zaměřuji se výhradně na 1. stupeň základních škol, tedy na pedagogy, kteří učili nejmladší žáky číst, psát a počítat prostřednictvím online platform.

Struktura práce se skládá ze tří částí. V první části se zabývám teoretickou rovinou, ve které nejprve uvedu, z jakých primárních zdrojů jsem v diplomové práci vycházela. V následující kapitole stručně popíšu situaci pandemie koronaviru v České republice a plošného uzavření škol. Dále navážu na konkrétní pojmy týkající se online médií a distanční výuky a představím nejpoužívanější komunikační platformy na českém trhu. V neposlední řadě uvedu již obhájené diplomové práce, které se zabývaly obdobným tématem vlivu pandemie koronaviru nejen na české školství.

Ve druhé části přiblížím a vysvětlím zvolenou metodiku práce. Abych mohla zkoumat práci pedagogů a používané online platformy, zvolila jsem pro účely svého výzkumu kvalitativní hloubkové rozhovory, pomocí kterých budu analyzovat nové poznatky pedagogů o online platformách. Oslovené pedagogy jsem vybírala podle působnosti na prvním stupni základních škol v Praze nebo ve Středočeském kraji. Za vybrané školy byl vždy realizován pouze jeden rozhovor rozdělený do čtyř okruhů s oporou odborné literatury. Zkoumané období je ohraničeno od plošného uzavření škol v České republice, tedy 11. března 2020, až do posledního omezení výuky, které bylo zrušeno 24. května 2021. V této části jsem se vychýlila od teze, ve které uvádím analyzované období od 1. března 2021 do 12. dubna 2021. Po konzultaci s vedoucím diplomové práce jsme dospěli k názoru, že bude hodnotnější zkoumat celé období uzavření škol, vyjma pár měsíců, kdy byli žáci ve škole prezenčně. Oproti tezi jsem také upravila výzkumné otázky, aby lépe vystihovaly reflexi pedagogů ve vztahu k využívaným online platformám a méně ve vztahu k žákům a výukovému efektu, kterému se v diplomové práci nevěnuji.

Cílem diplomové práce je reflektovat využití mediálních platforem z pohledu pedagogů z prvního stupně základních škol. Hlavními výzkumnými otázkami diplomové práce jsou: *Jaké mediální platformy shledali pedagogové z prvního stupně základních škol pro výuku s žáky jako nejvhodnější? K jakým výhodám a nevýhodám u jednotlivých platforem pedagogové v průběhu distanční výuky docházeli?*

Díličními výzkumnými otázkami pak jsou:

- *Jaká mediální platforma byla v období distanční výuky mezi pedagogy nejčastěji využívána a proč?*
- *Jak pedagogové hodnotí kvalitu a rozšíření nástrojů na využívaných platformách?*
- *Jaká je uživatelská přívětivost využívaných platforem ve vztahu pedagog – student?*

Třetí, analytická část diplomové práce nejprve obsahuje představení patnácti respondentů a analýzu hloubkových rozhovorů, které jsou rozdělené do čtyř okruhů podle otázek. Všechny odpovědi pedagogů jsem následně shrnula a podrobila závěrečné interpretaci a analýze výsledků výzkumu. Získané poznatky a komplexní náhled využití online platforem pedagogů sumarizuji v závěru práce.

1 Teoretická část

V teoretické části diplomové práce stručně popíši vývoj pandemie koronaviru v České republice, s důrazem na uzavření škol v důsledku šíření nemoci covid-19. Následně upřesním pojmy týkající se formy vyučování na dálku tedy distanční výuky. V dalších kapitolách představím i jednotlivé vzdělávací a komunikační platformy vhodné k vyučování.

1.1 Zdroje

Nejprve bych ráda představila dostupné zdroje, které mi byli inspirací, a ze kterých jsem v teoretické části diplomové práce čerpala. V úvodní kapitole věnované zasazením do doby, která předcházela diplomové práci, jsem vycházela z dostupných informací na oficiálních stránkách *Ministerstva zdravotnictví České republiky*, kde během pandemie pravidelně zveřejňovali aktuální omezení a počty nakažených. Základní informace o nemoci covid-19 jsem také čerpala z oficiálních stránek *World Health Organization*. O průběhu vývoji léků a vakcín jsem vycházela z informací na webových stránkách *Státního ústavu pro kontrolu léčiv* a mimo jiné i z knihy od novináře Michala Kubala a Vojtěcha Gibiše *Pandemie*. Autoři knihy prostřednictvím rozhovorů s klíčovými osobnostmi koronavirové pandemie v Česku umožnili nahlédnout do zákulisí událostí. Další informace o koronaviru a uzavření škol jsem čerpala z oficiálních stránek *Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. V následující části diplomové práce jsem se zaměřila na vymezení pojmů, které souvisí s tématem výzkumu. Pro vysvětlení týkajících pojmů jsem čerpala informace z knihy od doktora Jana Jirků *Žurnalistická profese 2.0*. nebo od Jakuba Macka *Poznámky ke studiím nových médií* a ze světových autorů z knihy o mediální krajině od Eugenia Siapera *Understanding New Media* a Leva Manoviche *The language of new media*. Informace o online výuce jsem hledala v odborném článku od autorů Darius Gnanaraj Solomon, Edison Gundabattini a Preethi Sheba Hepsiba *A Survey on the Effectiveness of Online Teaching – Learning Methods for University and College Students* a v knize od Heleny Zlámalové *Distanční vzdělávání a eLearning: učební text pro distanční studium*. Na doplnění jsem použila další odborné články a knihy o online médiích či online výuce, konkrétně knihu od Michala Černého *Distanční vzdělávání pro učitele* nebo text od Martina Šikýře *Jak aplikovat e-learning*.

Základní informace o využívaných komunikačních platformách jsou převzaty z oficiálních stránek jednotlivých online nástrojů. Inspirací ve strukturalizaci obsahu mi byla diplomová práce od Terezy Čechové *Vzdělávání žáků českých základních škol během koronavirové epidemie – analýza mediálního rámcování*.

Klíčovým zdrojem při popisování aplikované metody výzkumu mi byla publikace od Anselma Strausse a Juliet Corbinové *Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Slova Jana Hendla z publikace *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* mi byla taktéž velkou inspirací v metodologii výzkumu.

Velmi užitečným zdrojem v analytické části diplomové práce při sepisování otázek polostrukturovaného rozhovoru mi kromě výše zmíněných publikací byla i tematická zpráva od České školní inspekce *Distanční vzdělávání v základních a středních školách: Přístupy, posuny a zkušenosti škol, rok od nástupu pandemie nemoci covid-19*.

1.2 Pandemie koronaviru v České republice

Na úvod teoretické části bych chtěla stručně popsat dobu a veškerá omezení, která předcházela výzkumu mé diplomové práce. Virové onemocnění covid-19, způsobené koronavirem SARS-CoV-2, vědci poprvé zaznamenali v prosinci roku 2019 v čínském městě Wu-chan v provincii Chu-pej.¹ Zprávy o novém čínském viru se do České republiky šířily rychle. První tři potvrzené případy nákazy byly zaznamenány 1. března 2020. Všichni nakažení pobývali před transportem do České republiky v Itálii.² Od této doby nakažených jenom přibývalo.

Virové onemocnění se projevuje podobně jako chřipka, mnoho pacientů si tedy zpočátku nemusí uvědomit, že se jedná o jinou nemoc. Mezi nejčastější projevy nemoci covid-19 patří horečka, únava, bolest svalů a kloubů, dráždivý kašel a dušnost. Dalšími projevy, které nejsou u jiných nemocí obvyklé, je ztráta chuti a čichu. Koronavirus se do lidského těla přenáší vzduchem prostřednictvím dýchacích cest.

---

¹ World Health Organization, 2020. *Archived: WHO Timeline – COVID-19*. [online]. WHO. [cit. 2021-12-21]. Dostupné z: <https://www.who.int/news/item/27-04-2020-who-timeline---covid-19>.

² Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2020. *V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem* [online]. MZČR. [cit. 2021-12-21]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem/>

Nakazit se lze ale i dotýkáním kontaminovaných povrchů, a to následně přenést do očí, nosu či úst. Většina nakažených prodělá nemoc s mírným průběhem a zotaví se bez zvláštní léčby. Někteří pacienti ale vyžadují lékařskou pomoc a v ojedinělých případech může nemoc vést k úmrtí. Nejohroženější věkovou skupinou s těžším průběhem nemoci jsou starší lidé trpící kardiovaskulárními chorobami, sníženou imunitou, rakovinou nebo diabetes.³

Na nemoc virového původu ještě do nedávna nebyly schváleny žádné léky. V současnosti se ve vybraných českých nemocnicích umožňuje léčba přípravkem *Remdesivir* od společnosti *Gilead*. *Státní ústav pro kontrolu léčiv* povolil distribuci neregistrovaného léčivého přípravku do lékáren a zdravotnických zařízení. „*Remdesivir je první oficiálně uznaný lék na COVID-19, začátek protiofenzivy člověka proti viru, který během pár měsíců ovládl planetu a zastavil lidský svět.*“⁴

Očkování proti nemoci začalo v Evropské unii, Izraeli, Spojených státech amerických a v dalších zemích na přelomu let 2020 a 2021. V České republice je v současnosti plně očkovaných 67,9 procent obyvatel.⁵ Ze začátku byly k dispozici tři různé vakcíny od jiných společností. Přípravky od firmy *Moderna* a konsorcia *Pfizer/BioNTech* se od začátku očkovaly ve dvou dávkách. Zmíněné dvě vakcíny se řadí mezi mRNA vakcíny, které se skládají z pěti látek. Nevýhodou vakcíny *Cominarty* od *Pfizer/BioNTech* je složité skladování při minus 70 stupních Celsia. Vakcíně *Spikevax* od *Moderny* stačí uchování při teplotě minus 20 stupňů Celsia. Třetí dostupná vakcína, která se na českém trhu objevila jako jedna z prvních, pochází od firmy *AstraZeneca* a jmenuje se *Vaxzevria*. Od předchozích dvou se typově liší. Vakcína *Vaxzevria* účinkuje na bázi virových nosičů a spadá do vakcín vektorových. Výhodou je jednodušší skladování v lednici. Čtvrtou dostupnou látkou je v České republice vakcína od belgického výrobce *Johnson & Johnson* známá jako *Janssen*.

---

³ Centers for Disease Control and Prevention, 2020. *Symptoms of Coronavirus*. [online]. CDC. [cit. 2020-11-28]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/symptoms-testing/symptoms.html>.

⁴ KUBAL, Michal a GIBIŠ, Vojtěch. *Pandemie*. Vydání první. Praha: Knihy Zlin, 2020. s. 582. IN; svazek 3. ISBN 978-80-7662-047-6.

⁵ Plně očkovanými rozumíme počet lidí, kteří mají dokončené základní očkovací schéma dvou dávek nebo jednodávkové vakcíny.

Vakcína je taktéž vektorová, ale na rozdíl od ostatních je jednodávková.⁶ Poslední a nejnovější vakcínou je *Nuvaxovid* od výrobce *Novavax*. Vakcína byla schválena 20. prosince 2021 a obsahuje typ proteinu nalezeného na povrchu viru SARS-CoV-2 vyrobeného v laboratoři. Stejně jako *Spikevax*, *Cominarty* a *Vaxzevria* se očkuje ve dvou dávkách po třech týdnech.⁷

1.2.1 Uzavření škol

K prvnímu uzavření všech škol, bez ohledu na první stupeň a předškolní zařízení, došlo 11. března 2020. Vláda oznámila své rozhodnutí na tiskové konferenci den předtím, tento krok *Ministerstvo zdravotnictví* zdůvodnilo takto: „*Hromadné vzdělávání na všech typech škol představuje vyšší riziko přenosu onemocnění vzhledem k vysoké kumulaci osob ve vymezeném prostoru.*“⁸ Podoba výuky avšak nebyla pedagogům, ani ředitelům škol nijak upřesněna, pouze doporučena distančně bez přítomnosti žáků a pedagogů ve školách. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* posléze spustilo webové stránky na podporu škol a pedagogů v období distanční výuky. Uzavření se ale netýkalo pouze škol, ale i sportovišť, divadel, náboženských akcí a jiných shromáždění přesahujících 100 osob ve stejný čas na stejném místě.

První změnu v souvislosti s docházkou žáků do škol oznámilo *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* v polovině dubna. Podle následujících opatření se mohli od 20. dubna 2020 do škol vrátit nejprve studenti posledních ročníků vysokých škol a později studenti jiných ročníků vysokých škol a závěrečné ročníky středních škol. Žáci prvního stupně se do školy mohli vrátit 25. května 2020. Výuku ale doprovázelo mnoho omezení, mezi které patřil i zákaz tělesné výchovy a rozdělení dětí do skupin s omezeným počtem maximálně patnácti dětí. Pro každou skupinu platil jiný harmonogram provozu školní družiny nebo zájmových kroužků.

---

⁶ Akademie věd České republiky, 2021. *Přehledně: Čtyři typy vakcín proti nemoci covid-19*. [online]. AVČR. [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/chemicke-vedy/Prehledne-Ctyri-typy-vakcin-proti-nemoci-covid-19/>

⁷ Státní ústav pro kontrolu léčiv, 2021. *Nuvaxovid: Otázky a odpovědi k vakcíně od společnosti Novavax*. [online]. SÚKL. [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/nuvaxovid-otazky-a-odpovedi-k-vakcine-od-spolecnosti-novavax>

⁸ Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví zakazují konání hromadných akcí nad 100 osob i výukou na školách*. [online]. 2020-03-10 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/mimoradna-opatreni-ministerstva-zdravotnictvi-zakazuji-konani-hromadnych-akci-nad-100-osob-i-vyuku-na-skolach>

Povinná školní docházka byla ale v té době ještě dobrovolná, avšak za dodržování hygienických podmínek. Žáky zůstávající doma vyučovali pedagogové stále na dálku.⁹

Před začátkem nového školního roku 2020/2021 vedlo *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy* mnoho diskusí na téma hygienických opatření ve školách od 1. září 2020. Tehdejší ministr zdravotnictví Adam Vojtěch uvedl na tiskové konferenci, že roušky se budou nosit dobrovolně, a to pouze na území společných prostor, všechna rozhodnutí ale příslušelo ředitelům škol. Některé střední a základní školy zůstaly od začátku školního roku zavřené z důvodu nákazy, vysoké školy ale většinou zavedly distanční výuku rovnou.

Studentům se doporučovalo chodit do budov školy pouze v naléhavých studijních povinnostech. Již od 14. října roku 2020 museli přejít na distanční výuku všechny školy po celé České republice, kromě mateřských. Déle jak měsíc zůstali všichni žáci doma, nejmladší žáci prvních a druhých tříd základní školy se mohli do lavic vrátit 18. listopadu. Od 25. listopadu se do škol mohly vrátit i závěrečné ročníky středních škol. Další žáci vyšších ročníků základních škol se vrátili do tříd 30. listopadu v takzvané rotační výuce. V tomto systému byli všichni žáci druhého stupně základní školy rozděleni do dvou skupin. Jeden týden se učili distančně a druhý chodili do školy prezenčně a naopak.

Po novém roce 2021 oznámil bývalý ministr školství Robert Plaga, že se od 4. ledna budou moci vyučování zúčastnit pouze žáci prvních a druhých tříd základní školy. Otevřené dál zůstaly mateřské a speciální školy, zbytek dětí se opět učil distančně. K uzavření všech škol včetně mateřské došlo od 1. března do 10. dubna 2021 kdy vláda vyhlásila „tvrdý lockdown,“ obyvatelé České republiky nemohli, až na výjimky, opustit svůj okres, ve kterém žili. Na hranicích okresů namátkově kontrolovali policisté, jestli mají všichni lidé jeden z povolených důvodů opouštět svůj okres. Přerušen byl i veškerý provoz obchodů, kromě prodeje potravin a lékáren. Od 12. dubna byl opět zaveden provoz mateřských škol v maximálním počtu patnáct dětí ve skupině a rotační výuka prvního stupně základních škol.

---

⁹ Aktualizováno: Harmonogram uvolňování v oblasti školství 2020, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. 2020-03-10 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/harmonogram-uvolnovani-opatreni-v-oblasti-skolstvi>

Běžná výuka pro všechny typy škol, vyjma vysokých, byla obnovena až 24. května 2021.¹⁰

Školní rok 2021/2022 probíhal bez plošného uzavření škol. Docházelo ale k lokálnímu uzavírání škol z důvodu vysoké nakažlivosti. Žáci a studenti vysokých škol museli nosit první pololetí ve společných prostorách školy respirátor a pravidelně se testovat nebo se prokazovat imunitou o prodělání nemoci. Ve druhém pololetí školního roku, byly podmínky ve školách značně rozvolněny. Nošení respirátoru a testování bylo už jenom dobrovolné.

1.3 Vymezení pojmů

V následující části vysvětlím pojem *nová média* od nejširšího významového záběru až po nejužší významový záběr, jímž jsou *online média*. Pojmy *digitální média* a *online média* totiž bývají často označovány jako synonyma, nicméně existují mezi nimi významové rozdíly.

1.3.1 Multimédia

Vše, co si dokážeme přečíst na internetu, podívat se na fotografie, videa, nebo si přehrát hudbu a animace jsou *multimédia* – kombinace mediálních formátů, které nám něco sdělují. S pojmem *multimédia* se pojí i technické prostředky, tedy počítač, zvuková karta, kamera a software. Všechny tyto prostředky nám umožňují možnost interakce s multimediálním obsahem. Pojem *multimédia* stojí ve významové hierarchii nad všemi ostatními pojmy, kterými jsou *digitální média* i *online média*. Mezi všemi zmíněnými může existovat i vzájemné propojení, není to ale vždy možné. Digitální fotografie je digitální ale není multimediální, protože nepřekládá příjemcům kombinaci formátů a není ani závislá na fungování internetové sítě.¹¹

---

¹⁰ MŠMT: Přehled provozu škol v období pandemie COVID19: jaro 2020–2021. *Školský portál Pardubického kraje* > Úvodní rozcestník [online]. Pardubický kraj. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.klickevzdelani.cz/Management-skol/Reditelna/Provozni-zalezitosti/category/vseobecne-informace/msmt-prehled-provozu-skol-v-obdobi-pandemie-covid19-jaro-2020-2021>

¹¹ JIRKŮ, Jan. *Žurnalistická profese 2.0*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. s. 22. ISBN 978-80-246-4610-7.

1.3.2 Nová média

Pojem *nová média* nepředstavuje rozdílně formulovaný obsah médií než ten, který známe již od 18. století, nýbrž se jedná o digitalizaci, tedy proměnu charakteristiky původního a již existujícího média. Existence nových médií je závislá na fungování sítě *Internetu*, kde jsou informace uživatelům dostupná v takzvaném kyberprostoru. S nástupem nových způsobů komunikace přicházejí i nové role, obchodní modely nebo pracovní místa. Vše se ale pojí s přizpůsobováním médií k novým trendům, z důvodu pokračování účinnosti na trhu. S novými médii dochází ke změnám v mediální logice, kdy nastává situace koexistence médií, lišící se dobou vzniku a formátem. Nová média se podílejí na technologických, společenských i kulturních změnách a způsobu užívání médií s neustálým úsilím o technologické pokroky.

Z principu jsou nová média považována za levný a velmi snadno dostupný a neomezený zdroj informací, na rozdíl od takzvaných tradičních médií. Označení levného a snadného přístupu může být ale relativní. Pro někoho dostupné a laciné, může být pro druhé nedostupné a nedosažitelné. Každý uživatel nových médií musí totiž disponovat příslušným technologickým vybavením.¹²

Nová média jsou podle Leva Manoviche založena na principu reprezentace za pomoci číslic, tedy digitálního způsobu kódování informací. Veškeré distribuování informací umožňuje matematický popis a jejich algoritmické upravování a přetváření. V tomto procesu jsou veškeré lidské zásahy nahrazovány technickými funkcemi.¹³ Samotná nová média označil Manovich za důsledek procesu transkódování neboli převodu informací v počítačová data, přičemž je uživatel schopný obsah dekodovat.¹⁴

Pojmenování nové éry médií přívlastkem nová, by mělo být podle některých autorů odborných publikací bráno s rezervovaností. Například podle docenta Jakuba Macka je případnější označovat nová média jako digitální.¹⁵

---

¹² Tamtéž, s. 18

¹³ MANOVICH, Lev. *The language of new media*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2001. s. 27. Leonardo. ISBN 978-0-262-63255-3.

¹⁴ Tamtéž, s. 45

¹⁵ MACEK, Jakub. *Poznámky ke studiím nových médií*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2013. s. 19. Media. ISBN 978-80-210-6476-8.

1.3.3 Digitální média

Charakteristika digitálních médií je založena na kódování informací nebo dat prostřednictvím číselného kódu, který je následně dekodován na technicky přizpůsobeném zařízení příjemce.¹⁶ Jedná se o převod informací do elektronického jazyka, který je tvořen výhradně kombinací čísel jedna a nula. Veškeré digitalizované informace jsou distribuovány v nemateriální podobě, předpokládá se tedy, že příjemce k dekodování informací disponuje technologickým vybavením, stejná podmínka ale platí i pro podavatele. V obou směrech se předem předpokládá o uživatelské dovednosti a ovládnutí technologií. Ačkoliv se jedná o nehmotné informace, pro digitální přenos je nutné úložiště, přes které se informací šíří, a to ve hmotné podobě.¹⁷

Digitálním médiím předcházela média analogová, jejichž data jsou přenášena do fyzických objektů a z toho důvodu i těžko zaměnitelná. Vedle digitálních médií ale stále existují i média analogová. Čím dál častěji se ale stává, že jsou plně digitalizována. Nedávno se tak stalo s vysíláním v televizi, které bylo dříve pouze analogové, nástupem digitalizace se vysílání vyvíjelo s dobou a přenášelo se i digitálně a momentálně existuje v České republice pouze digitálně.¹⁸

1.3.4 Online média

Vznik online médií lze datovat se vznikem sítě *Internetu*. První síť *ARPANET* vznikla v roce 1969, jejíž základem se staly 4 uzly, tedy počítače na amerických univerzitách.

Součástí online médií jsou všechna média podmíněna fungováním sítě *Internet* a dostupná pouze prostřednictvím vhodných technologií. Jako synonymum k pojmu *online média* lze akceptovat pojem *síťová média*, je však nutné dát si pozor na podobu slov síťových médií se sociálními médii. Pro online média je charakteristickým znakem neomezené připojení a propojitelnost s dalšími aktivními prvky v síti internetu.¹⁹

---

¹⁶ SIAPERA, Eugenia. *Understanding New Media*. 1st edition. SAGE Publications Ltd. s. 3. ISBN 978-1848607798.

¹⁷ KAWAMOTO, Kevin. *Digital Journalism: Emerging Media and the Changing Horizons of Journalism*. In: KAWAMOTO, Kevin (ed.). *Digital Journalism: Emerging Media and the Changing Horizons of Journalism*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2003. s. 4. ISBN 0-7425-2681-X.

¹⁸ BREEN, Michael J. *Mass Media and New Media Technologies*. In: DEVEREUX, Eoin (ed.). *Media Studies: Key Issues and Debates*. London: Sage, 2007. s. 65. ISBN 978-1-4129-2983-7.

¹⁹ SIAPERA, Eugenia. *Understanding New Media*. 1st edition. SAGE Publications Ltd. s. 5. ISBN 978-1848607798.

1.4 Distanční vzdělávání

Distanční vzdělávání je forma studia, při které není žák v přímém kontaktu s vyučujícím, ale je učitelem veden na dálku. „*Cílem distančního vzdělávání je umožnění se průběžně vzdělávat jedincům, kteří se nemohou účastnit prezenční formy vzdělávání.*“²⁰ V historii distančního vzdělávání v České republice byl tento přístup prezentován jako vhodný doplněk klasické školní docházky u starších žáků či studentů vysokých škol. Kombinaci distančního a prezenční vzdělávání umožňuje zavedení duálního systému, který byl v Česku umožněn od 90. let. Tato forma výuky se do roku 2020 využívala výhradně k vzdělávání dospělých.²¹

1.4.1 Základní principy distančního vzdělávání

Distanční vzdělávání má, kromě omezeného sociálního kontaktu, i několik předností. Jsou jimi časová a obsahová flexibilita, okamžité poskytování zpětné vazby, vysoká míra individualizace a široké spektrum využití informačních technologií.

Během distanční výuky může mnohdy docházet ke ztrátě motivace jedince a u vyučujících k nedostatečné dovednosti užívání technologií, i proto je na straně pedagoga velmi důležitá příprava a předem vymyšlená organizace výuky skrze online média. Taktéž je nutné důkladně promyslet způsob hodnocení.²²

Mezi nejčastější komplikace během distančního vzdělávání patří zajištění přístupů všech žáků k výuce a taktéž nedostatečné vybavení pedagogů, či zajištění kvalitního internetového připojení. Dalším faktorem je obětované množství času od rodičů směrem k dětem.

Distanční výuka je založena na webu 2.0, tedy myšlence systematické spolupráce. Na proměně technologií tak lze demonstrovat paradigmatické změny a integraci distanční výuky do školství. Oproti webu 1.0 se web 2.0 liší tím, že se na tvorbě, distribuci i editaci obsahu mohou podílet všichni.

---

²⁰ ZLÁMALOVÁ, Helena. *Distanční vzdělávání a eLearning: učební text pro distanční studium*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. s. 30. ISBN 978-80-86723-56-3.

²¹ Tamtéž, s. 23

²² ROKOS, Lukáš, VANČURA, Michal. Distanční výuka při opatřeních spojených s koronavirovou pandemií – pohled očima učitelů, žáků a jejich rodičů. In: *Pedagogická orientace*. Brno: Masaryk University, 2020. s. 125. roč. 30, č. 2. ISSN: 1805-9511.

Došlo tím tak k zásadní změně role uživatele, který už není pouze pasivním konzumentem.²³ Bez vývoje technologií by tedy nebyla distanční výuka vůbec možná.

1.4.2 Online výuka

Během období pandemie koronaviru pomohla online výuka téměř všem pedagogům a studentům. V prvním stádiu online výuky pedagog nejprve poskytne studentům zdroje a nástroje a pomáhá jim rozvíjet nové znalosti a dovednosti. Aby učitel žáky zaujal, měl by během online výuky neustále inovovat učící metody. Virtuální třídy na rozdíl od tradičních poskytují neomezený prostor pro zavádění inovačních strategií výuky. Informační vzdělávací technologie pro administraci, učení nebo hodnocení mohou podpořit průběh online výuky a ozvláštnit ji tím.

Základními specifiky online výuky jsou takzvané virtuální učebny, ke kterým je možné připojení pomocí platform. Dalšími specifiky jsou individuální aktivity hodnocené v reálném čase a skupinové práce. Veškeré online výukové nástroje se používají k usnadnění interakce mezi pedagogem a studentem, ale také ke spolupráci mezi studenty. Technická podpora a informovanost pedagogů i studentů je ve vzdělávání zásadní.

Nabídka výukových online nástrojů je velká a výběr toho správného, který bude vyhovovat všem potřebám představuje výzvu. Málo kdo znal online výuku ještě před pandemií koronaviru. Přičemž mnoho univerzit nabízelo již dříve online kurzy pro studenty, kteří se rozhodli pro dálkové studium. Online výuka nabízí flexibilitu načasování a eliminuje nutnost cestování do školy.

Výuka skrze videokomunikační služby může i v probíhajícím semestru doprovázet prezenční výuku. Platformy *GSuite* pro vzdělávání (*Google Meet* a *Google Classroom*) a *Microsoft Teams* byly během pandemie hojně využívány všemi školami, od prvního stupně na základní škole až po výuku na univerzitách. Dalšími populárními nástroji byli v České republice platformy *Zoom* nebo nahrávání vzdělávacích videí na web *YouTube*. Efektivita online výuky závisí na použití vhodných nástrojů, a to zahrnuje i zapojení studentů a úpravu učebního plánu.²⁴

---

²³ ČERNÝ, Michal et al. *Distanční vzdělávání pro učitele*. 1. vydání. Brno: Flow, 2015. s. 10. ISBN 978-80-905480-7-7.

²⁴ DARIUS, P.S.H, GUNDABATTINI, E. & SOLOMON, D.G. *A Survey on the Effectiveness of Online Teaching–Learning Methods for University and College Students*. *J. Inst. Eng. India Ser. B* 102, s. 1325–1330 (2021). [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s40031-021-00581-x>

1.5 Komunikační platformy

Online vzdělávací platformy umožňují předávání učebních materiálů v online prostředí a usnadňují tím komunikaci mezi studentem a pedagogem. Pro distanční vzdělávání je nezbytné využívat širokou škálu technických prostředků (počítač, tablet, tiskárna, mikrofon, webkamera a jiné), pomocí kterých musí být učitel schopen předat žákům své znalosti a dovednosti. Formu online vzdělávání pedagogové využívali zvláště poslední dva roky, z důvodu přerušení prezenční výuky kvůli šíření pandemie koronaviru. Vzhledem k tomu, že k uzavření škol došlo ze dne na den, nebyla většina organizací na distanční výuku připravena. Na školách předtím probíhala pouze komunikace skrze různé informační systémy a platformy, které především nahrazovaly papírové žakovské knížky na elektronické prostřednictvím systému *Bakaláři* nebo *Edookit* a jimi podobné. Všem školám tedy nezbývalo nic jiného než si postupně vytvořit svůj způsob organizování distanční výuky, nahradit prezenční vyučování online platformami a využít na maximum dostupné informační systémy.²⁵

1.5.1 Školní informační systémy

Můstkem pro všechny školy do světa technologií byly školní informační systémy, které utváří skupina lidí a technických prostředků zajišťující sběr, uchování a analýzu dat, pro potřeby v oblasti vzdělávání.

Systémy jsou komplexní a zahrnují evidenci žáků i zaměstnanců, třídní výkazy, zpracování prospěchu, sestavení rozvrhu hodin, plánování akcí třídy nebo školy, suplování či tvorbu tematických plánů a jiné.²⁶ Níže uvádím nejpoužívanější informační systémy pro první stupeň základních škol a jejich stručný popis.

Bakaláři

Systém *Bakaláři* patří mezi nejrozšířenější v České republice. Přínosem systému je administrativa a komunikace mezi školou a rodinou prostřednictvím webových a mobilních aplikací za pomoci chytrých technologií.

---

²⁵ ŠIKÝŘ, M. Jak aplikovat e-learning [online]. 2011 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/rizeni-skoly/jak-aplikovat-e-learning.m-670.html>

²⁶ MŠMT: *Informační systém školy* [online]. 2015 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/118003/120362842.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Bakaláři obsahují moduly, mezi které můžeme zařadit evidenci žáků, pedagogů a jiných zaměstnanců školy, školní matriku, rozvrhy hodin a internetovou žákovskou knihu.²⁷

Škola OnLine/ Dm Software

Dva podobné systémy *Dm Software* a *Škola OnLine* se sloučili v jeden v roce 2018. Nyní tvoří jednu mobilní a webovou aplikaci určenou pro mateřské, základní, střední i vyšší odborné školy. Stejně jako informační systém *Bakaláři* umožňuje zpracovávat školní agendu a data. Škola k připojení nemusí instalovat žádné aplikace, stačí pouze připojení k internetové síti.²⁸

Edookit

Školní informační systém *Edookit* je stejně jako *Dm Software* určen pro všechny typy škol až po vyšší odborné. Jedná se o takzvanou cloudovou službu, pomocí které mohou pedagogové vést elektronickou třídní knihu, žákovskou knihu, matriku, administrativu školy, a dokonce i mezi sebou komunikovat a vytvářet si digitální nástěnku třídy.²⁹

1.5.2 Virtuální učebny

Virtuální učebny slouží k setkávání pedagogů a studentů z různých míst v určitém čase za pomoci vhodných online platforem, internetového připojení a správných technologií. Všechny účastníky virtuální učebny spojuje stejný zájem a cíl naučit se něco nového. Kromě níže uvedených, kterými se zabývám, mohu ještě jmenovat *Webex Meetings*, *Khan Academy*, *AvayaSpaces* nebo *Skype*. Prostřednictvím kterých online platforem realizovali pedagogové vyučovací hodiny v období povinné distanční výuky, uvedu konsektivně.

---

²⁷ Bakaláři. *Bakaláři* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.bakalari.cz/Static/WhatWeKnow>

²⁸ DM Systém. *DM Systém* [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://portal.dmssoftware.cz/>

²⁹ Edookit. *Edookit* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://edookit.com/cs/examples>

Google Classroom

Google Classroom je bezplatná online aplikace, která slouží ke spolupráci pedagogů a žáků. Umožňuje vytvářet online učebnu, pozvat do ní konkrétní studenty, distribuovat jim úkoly, komunikovat, ukládat výukové materiály a hodnotit výuku. Důležitým modulem je *Google Meet* umožňující video připojení pro celou třídu v určitém čase a termínu. Platforma je dostupná na webových stránkách a pro používání je nutné přihlášení pomocí příslušného e-mailu. V období distanční výuky byla aplikace mezi pedagogy velmi rozšířená. Velkým benefitem je snadné vytváření odkazů na jednotlivé videohovory a možnost sdílení všech obrazovek zúčastněných najednou. Všichni studenti i pedagog tak mohou sdílet svou obrazovku ve společné „místnosti“ a interagovat mezi sebou. Videohovor lze rovněž nahrávat pro pozdější využití.³⁰

Microsoft Teams

Microsoft Teams je digitální platforma, která umožňuje textovou komunikaci, video hovory a datové úložiště. Celek platformy tak tvoří interaktivní prostředí pro učitele a studenty, zároveň je *Microsoft Teams* součástí služby, která je integrovaná v předplatném *Office 365* (mezi další aplikace patří *Microsoft Outlook*, *Microsoft Word*, *PowerPoint*, *Excel* a jiné). Aplikaci je možné používat online na webových stránkách nebo ji stáhnout do počítače, telefonu či tabletu. K využívání služeb je nutné mít založený účet na platformě a přihlášení pomocí e-mailu. Jednou z výhod platformy *Microsoft Teams* je rozdělení studentů do takzvaných týmů podle tříd.³¹

Zoom

Americká softwarová firma *Zoom Video Communications* poskytuje služby video konference, ale umožňuje též sdílení obrazovek a tvorbu konferenčních místností rozdělením účastníků hovoru do skupin po počtu, kolik si „pořadatel“ videohovoru určí. Jednotlivé skupiny pak může navštěvovat, či u některé zůstat. Aplikace *Zoom* je mezi pedagogy velmi oblíbená právě z toho důvodu.

---

³⁰ Google Classroom. *Google* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://edu.google.com/products/meet/>

³¹ Microsoft Teams. *Microsoft Teams* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.microsoft.com/cs-cz/education/products/microsoft-365>

Při spuštění není pro studenty nutné žádné přihlašování, stačí když si aplikaci nainstaluje pouze pedagog a studentům poté zašle odkaz na videohovor.³²

Moodle

Moodle je vzdělávací platforma spadající do softwarového balíčku pro tvorbu výukového prostředí. Je volně dostupná na internetu a poskytuje bezpečný integrovaný systém jak pro pedagogy, tak pro studenty. Prostřednictvím platformy je možné chatovat, sdílet materiál, vytvářet úložiště pro odevzdání a opravování testů nebo seminárních prací a pořádat videokonference.³³

Samepage

Samepage je software umožňující spolupráci mezi studenty a pedagogy na dálku v reálném čase a bez nutnosti stažení aplikace. Stejně jako výše zmíněné platformy umožňuje *Samepage* videokonference, sdílení obrazovky, chat a uložení souborů v cloudovém prostředí.³⁴

1.5.3 Interaktivní platformy

Do skupiny platform podporujících interaktivitu mezi studentem a pedagogem lze zařadit virtuální tabule nebo nástroje pro vytváření kvízů a testů. Následně uvedu několik příkladů existujících webových aplikací.

ClassFlow

Cloudový software *ClassFlow* dává pedagogům možnost vytvářet poutavé aktivity na hodinách nejen v období distanční výuky, ale pro všechny formy výuky. V rámci webové aplikace lze vytvořit testy, kvízy a vše následně i hodnotit. Registrace je bezplatná pro učitele i studenty.³⁵

---

³² ZOOM. *ZOOM* [online]. Zoom Video Communications, 2021, 3.4.2020 [cit. 2022-04-27]. Dostupné z: <<https://zoom.us>

³³ Moodle. *Moodle* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: https://docs.moodle.org/400/en/About_Moodle

³⁴ Samepage. *Samepage* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.same-page.com/index.html>

³⁵ ClassFlow. *ClassFlow* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://classflow.com/cs/>

Jamboard

Jamboard je virtuální tabule od společnosti *Google*, implementovaná i ve službě *Google Meet*. Díky propojení s účtem *Google* je možné současné připojení více uživatelů najednou a rozdělení třídy do několik menších skupin. Podobně jako fyzická tabule ve školních třídách obsahuje i *Jamboard* psací a gumovací nástroje s možností poznámky s pevným umístěním na tabuli a vkládáním geometrických tvarů.³⁶

CollBoard

Aplikace *Collboard* je svou specifikací velmi podobná předešlé, umožňuje ale navíc bezplatné rozšíření nástrojů na procvičování matematiky *Hejného*, zeměpisu, psaní nebo podle vzdělávacího programu *Montessori*. *CollBoard* je sdílená virtuální tabule ihned připravena k používání zdarma bez zdlouhavých registrací. S žáky lze sdílet přímý odkaz virtuální tabule.³⁷

Wordwall

Je internetová aplikace umožňující tvorbu interaktivních aktivit. Učitelé mohou spustit aplikaci prostřednictvím připojeného zařízení k internetu, nebo aktivity vytisknout a žákům je předložit v papírově podobě. Aplikace nabízí pedagogům již vytvořené šablony kvízů, nebo jiných her arkádového typu, do kterých už jenom stačí doplnit probíranou látku učiva.

Vytvořené aktivity je možné sdílet veřejně, nebo si je ponechat pro vlastní použití.³⁸

Quizlet

Interaktivní online vzdělávací platforma *Quizlet* pomáhá pedagogům vytvářet a ukládat učivo v podobě oboustranných kartiček s možností vkládání fotografií. Práce se sadou kartiček nabízí několik formátů pro procvičení pojmů bez zpětné vazby i se zpětnou vazbou, procvičování poslechovosti pojmů nebo práci s testem na základě vytvořené sady kartiček. Pedagog má v aplikaci možnost rozdělení studentů do několika skupin a sledování jejich činnosti v podobě statistik, úspěšnosti nebo chybovosti.

---

³⁶ Google Jamboard – Guru ve škole. *Guru ve škole* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.guruveskole.cz/google-jamboard/>

³⁷ CollBoard. *CollBoard* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://collboard.com/-/about/~-/principles>

³⁸ Wordwall. *Wordwall* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://wordwall.net/cs/features>

Přihlášení k platformě probíhá prostřednictvím registrace či propojením přes *Google* e-mail. Základní verzi lze využívat zadarmo a vložený materiál je možné i tisknout.³⁹

Kahoot!

Volně přístupná aplikace *Kahoot!* usnadňuje vytváření, sdílení a zakomponování kvízů nebo testů do výuky. Pro použití není nutné aplikaci instalovat, ale stačí ji spustit přes webový prohlížeč. *Kahoot!* umožňuje vytváření kvízů s možností odpovídání žáků jednotlivě nebo v týmech. Pro přihlášení do kvízu stačí žákům přihlašovací kód, který jim poskytne pedagog. Do kvízu se pak každý jednotlivec přihlašuje zvoleným jménem, pod kterým odpovídá na kvízové otázky v časovém limitu. Hodnocení probíhá podle rychlosti i přesnosti, nejvíce bodů tak získává hráč se správnou odpovědí s nejrychlejším časem. *Kahoot!* je v České republice přístupný pouze v anglickém jazyce.⁴⁰

Lumio

Lumio je aplikace prostřednictvím které mohou pedagogové sdílet žákům své prezentace, PDF či Word dokumenty, *Google Slides* i *YouTube* videa, nebo nakombinovat obsah různých forem do jedné prezentace. Pomocí šablon lze taktéž vytvářet personifikované slajdy a nahrávat prezentace i s výkladem žákům pro pozdější využití. Během prezentace může pedagog rozdělit žáky do skupin a kontrolovat jejich skupinovou práci i kdo čím v úkolu přispěl. Pro větší úložiště a rozšířenější možnosti aplikace je potřeba zaplatit licenci.⁴¹

Learning Apps

Learning Apps je webová aplikace pro tvorbu vlastních interaktivních aktivit, nebo využití šablon a již existujících cvičení rozdělených do sekcí podle předmětů. Pro sdílení vytvořených cvičení je nutná registrace pedagoga.

---

³⁹ Quizlet. *Quizlet* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://quizlet.com/en-gb>

⁴⁰ Kahoot!. *Kahoot!* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://kahoot.com/what-is-kahoot/>

⁴¹ Lumio. *Lumio by SMART* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://legacy.smarttech.com/en/lumio>

Součástí aktivit je i QR kód, pomocí kterého žáci otevřou cvičení na jakémkoliv zařízení. Learning Apps existuje v několika jazykových mutacích.⁴²

1.6 Existující studie s obdobnou tematikou

Podívám-li se na doposud existující obdobné diplomové práce, lze najít dva dostupné zdroje zabývající se stejným tématem, avšak každá práce má jiný cíl výzkumu a výzkumné otázky. Jednou z nich je diplomová práce od Terezy Čechové *Vzdělávání žáků českých základních škol během koronavirové epidemie – analýza mediálního rámcování*.⁴³ Zmíněná diplomová práce zkoumá informování českých občanů o uzavření všech školních institucí a vývoj vzdělávání žáků v první vlně pandemie koronaviru v roce 2020. S kolegyní Čechovou máme společné tematické zaměření práce na online vzdělávání v období pandemie koronaviru na prvních stupních základní škol. Cíle práce se však liší i v použité analýze a ve výzkumném vzorku, kterým je v případě výše uvedené diplomové práce mediální prostor věnovaný právě situaci na školách ke konci školního roku 2019/2020.

Mezi další obdobné práce patří *Digitální kompetence učitelů a jejich vývoj v rámci distančního vzdělávání*⁴⁴ od Natálie Fábry. Cílem této práce je popsání změn digitálních kompetencí všech pedagogů na druhém stupni v rámci uzavření škol a nastavení vzdělávání žáků distančně. Kolegyně Fábry se věnuje popisu situace z pohledů pedagogů druhého stupně, zatímco v mé diplomové práci se jedná o popis zkušeností pedagogů z prvního stupně. Podobnou linii mezi diplomovou prací kolegyně Fábry a mou prací sledávám ve struktuře a mezi kapitolami v teoretické části, které se týkají vlivu pandemie koronaviru na české školství a vymezení pojmů týkajících se distanční výuky.

---

⁴² LearningApps.org. *Learning Apps* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://learningapps.org/impressum.php>

⁴³ ČECHOVÁ, Tereza. *Vzdělávání žáků českých základních škol během koronavirové epidemie – analýza mediálního rámcování*. Praha, 2021. 65 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

⁴⁴ FÁBRY, Natálie. *Digitální kompetence učitelů a jejich vývoj v rámci distančního vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Katedra informačních studií a knihovnictví, 2021, 93 s. Vedoucí diplomové práce Mgr. Pavlína Mazáčová, Ph.D.

2 Metodologie výzkumu

Pro výzkumnou část této diplomové práce byla zvolena kvalitativní metoda hloubkových polostrukturovaných rozhovorů, tedy výzkum, který k dosažení výsledků nepoužívá statistických procedur ani jiných způsobů kvantifikace. Podstatou kvalitativního výzkumu je snaha o odhalení něčí zkušenosti s určitým jevem. Umožňuje jít do hloubky problému a jeho podrobný popis.

„Kvalitativní metody se užívají k odhalení a porozumění tomu, co je podstatou jevů, o nichž toho ještě moc nevíme. Mohou být také použity k získání nových a neotřelých názorů na jevy, o nichž už něco víme. V neposlední řadě mohou kvalitativní metody pomoci získat o jevu detailní informace, které se kvantitativními metodami obtížně podchycují.“⁴⁵

2.1 Cíl výzkumu

Pojem distanční vzdělávání zaslechli někteří pedagogové poprvé, až když s touto formou výuky začali pracovat. Ze dne na den se museli všichni pedagogové a studenti přizpůsobit vyhlášení vlády o zákazu prezenční výuky. Začátky vyučování skrze online platformy nebyly pro nikoho jednoduché, výuka se najednou přesunula do virtuálního prostředí a jediným komunikačním prostředkem byly sociální sítě a online platformy umožňující setkávání alespoň přes zabudovanou kameru notebooků, tabletů nebo telefonu. V diplomové práci bych se chtěla zaměřit na to, jaké mediální platformy pedagogové v komunikaci se studenty nejčastěji využívali a jaké vnímají jejich výhody a slabiny. Abych se dozvěděla co nejvíce detailů o využití mediálních platforem, zvolila jsem jako primární metodologií hloubkové rozhovory s pedagogy prvního stupně ze základních škol v Praze a ve Středočeském kraji.

---

⁴⁵ STRAUSS, Anselm a Juliet CORBINOVÁ. *Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999, s. 11. ISBN: 80-85834-60-X.

2.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumné otázky diplomové práce zní: *Jaké mediální platformy shledali pedagogové z prvního stupně základních škol pro výuku s žáky jako nejhodnější? K jakým výhodám a nevýhodám u jednotlivých platforem pedagogové v průběhu distanční výuky docházeli?*

Díličními výzkumnými otázkami jsou:

- *Jaká mediální platforma byla v období distanční výuky mezi pedagogy nejčastěji využívána a proč?*
- *Jak pedagogové hodnotí kvalitu a rozšíření nástrojů na využívaných platformách?*
- *Jaká je uživatelská přívětivost využívaných platforem ve vztahu pedagog – student?*

2.3 Kvalitativní výzkum

„Termínem kvalitativní výzkum rozumíme jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických procedur nebo jiných způsobů kvantifikace. Může to být výzkum týkající se života lidí, příběhů, chování, ale také chodu organizací, společenských hnutí nebo vzájemných vztahů.“⁴⁶

Při uplatňování kvalitativního výzkumu by se měl badatel řídit třemi hlavními složkami. První složkou jsou údaje, které lze získat z rozhovorů, pozorování, rozborem textů a dokumentů nebo audio a videozáznamy. Druhou složkou jsou analytické či interpretační postupy, díky nimž dochází badatel k závěrům výzkumu. Třetí složkou jsou písemné a ústní výzkumné zprávy, pod kterými si v tomto případě lze představit diplomovou práci.

Kvalitativní výzkum k získání dat využívá relativně málo standardizovaných metod. Hlavním prostředkem pro sběr dat, je samotný výzkumník, jenž se intenzivně setkává se situací jedince nebo skupiny. Cílem kontaktu je získávání dat v podobě poznámek, osobních komentářů, rozhovorů a audiálních či audiovizuálních záznamů. Prostřednictvím kterých se výzkumník snaží objasnit, proč dotazovaní jednájí a organizují své aktivity a interakce určitými způsoby.⁴⁷

---

⁴⁶ Tamtéž, s. 10

⁴⁷ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016, s. 47-48. ISBN 978-80-262-0982-9.

Jedním ze sporů kvalitativního výzkumu mohou být subjektivní dojmy představující výsledky výzkumníkovi práce.

Jistý problém představuje i fakt, že se kvalitativní výzkum provádí na určitém počtu jedinců, který může mít za následek zobecňování výsledků. Výzkumník se ale danými jevy nezaobírá povrchově, naopak provádí hloubkovou analýzu, komparaci a vývoj zkoumaných případů.⁴⁸

2.3.1 Hloubkové rozhovory

Pro tuto diplomovou práci byla zvolena metoda hloubkových rozhovorů s pedagogy. K nejčastějším metodám sběru dat u kvalitativního výzkumu patří právě dotazování formou rozhovoru, které je možné v závislosti na daný výzkum kombinovat s pozorováním. Hloubkový polostrukturovaný rozhovor Hendl označuje jako střední cestu mezi strukturovaným a volným rozhovorem, u kterých je struktura buď pevně daná, nebo naopak zcela volná.⁴⁹

Výzkumník si předem připraví tematické okruhy a širší otázky, na něž se během rozhovorů ptá respondenta. Pořadí a znění otázek ale není závazné, příprava pouze slouží jako osnova, aby výzkumník nezapomněl na žádný z okruhů. V průběhu rozhovoru je v návaznosti na odpovědi dotazovaného možné pokládat doplňující otázky. V takovém případě hovoříme o dvou typech dotazů. Předem připravené otázky označuje Sedláková jako primární a doplňující otázky a dovysvětlení považuje za sekundární.⁵⁰

Výhodami polostrukturovaných rozhovorů je vysoká validita, odkrývání nových témat a prohloubení odpovědí či značná volnost pro improvizaci a reagování na konkrétní situace. Nevýhodou je obtížnější analýza rozhovorů, způsobena různorodostí otázek a odpovědí, časově náročná realizace, přepis a analýza výzkumu.

---

⁴⁸ Tamtéž, s. 48-49

⁴⁹ Tamtéž, s. 168

⁵⁰ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, s. 211. ISBN 978-80-247-3568-9.

2.4 Výzkumný soubor

K výběru zkoumaného souboru jsem použila metodu záměrného (účelového) výběru. Jedná se o nejrozšířenější metodu výběru při použití kvalitativního přístupu. Mezi zkoumané objekty byli vybráni respondenti splňující níže uvedená kritéria a zároveň souhlasili s výzkumem a zakomponování jejich odpovědí do diplomové práce.

V případě výzkumného souboru pro tuto diplomovou práci byli oslovení pedagogové prvního stupně základních škol v Praze a Středočeském kraji. K metodě účelového výběru respondentů jsem přistupovala čistě pragmaticky. Respondent musel učit v období distanční výuky na první stupni základní školy v Praze nebo Středočeském kraji, pokud tyto podmínky pedagog splňoval, oslovila jsem dotyčného prostřednictvím školního e-mailu a v případě kladné odpovědi, byl respondent zařazen do výzkumu. V případě pozitivní odpovědi od více než jednoho pedagoga ze stejné školy, jsem musela dalšího odmítnout, aby byl vzorek co nejreprezentativnější.

Pro výběr respondentů jsem si stanovila následující kritéria:

- Pedagog učil na prvním stupni v období distanční výuky od března roku 2020 do června 2021.
- Základní škola, na které působí, se nachází v Praze nebo ve Středočeském kraji.
- Z oslovené základní školy je dotazován vždy pouze jeden pedagog.

2.5 Metoda sběru dat

U kvalitativní metody zpracování výzkumu jsem získávala data pomocí polostrukturovaných rozhovorů s patnácti pedagogy, jejichž působnost na školních institucích přiblížím v další části diplomové práce. Struktura a znění jednotlivých rozhovorů je velmi podobná. U některých respondentů stačilo pouze nastínit téma a pokládat doplňující odpovědi u jiných byl rozhovor veden znatelněji. V některých částech došlo i k potřebě reagovat na odpověď sekundárními či spontánními otázkami. Většinou se jednalo o dovysvětlení konkrétní problematiky s online platformami nebo metodami vedení distanční výuky prostřednictvím aplikací.

Jednotlivé rozhovory se liší počtem položených otázek a formulací, tomu napomohla i různorodost vyučovaných ročníků dotazovaných pedagogů od roku 2020 až 2021. I přesto, že všichni učí na prvním stupni základních škol, zkušenosti pedagogů se v jistých směrech odlišují, to v odpovědích přineslo různé pohledy na věc.

2.6 Průběh hloubkových rozhovorů

Jak jsem již zmiňovala, k poznání problematiky jsem využila hloubkové rozhovory, které umožňují v co nejširším kontextu rozkrýt zkoumaný fenomén a odhalit další souvislosti. Všechny rozhovory byly mezi tazatelem a respondentem vedeny formálně. Respondent měl zároveň vždy prostor na doplňující souvislosti, mimo pokládané otázky.

Polostrukturovaných rozhovorů bylo zrealizováno celkem patnáct v časovém horizontu šesti měsíců od 4. 1. do 24. 6. 2022. Devět rozhovorů bylo vedeno přes telefonický hovor, čtyři rozhovory prostřednictvím online platform (třikrát *Google Meet* a jednou *Zoom*) a dva rozhovory se uskutečnily osobně v prostředí pedagogů, tedy na základních školách (Základní a mateřská škola Barrandov, Základní a mateřská škola Chodov). Informace o všem respondentech uvádím v následující podkapitole.

Všechny rozhovory jsou zaznamenány na audio záznamech, po souhlasu respondenta o nahrávání. Polostrukturované rozhovory se skládají z následujících částí:

- **Uvedení tematiky**

Před zahájením každého výzkumného šetření byli respondenti seznámeni s tématem otázek, zasazením do doby pandemie koronaviru, průběhem rozhovoru a předpokládanou délkou v rozmezí 15–30 minut. Poté bylo pedagogům oznámeno nahrávání rozhovoru, s čímž všichni respondenti s plným vědomím souhlasili. Svůj souhlas dali najevo odpovědí, která je nahrána na audiozáznamech.

- **Průběh**

Forma rozhovorů spočívala v kladení předem připravených otázek na respondenta vycházejících z uvedené operacionalizace. Tazatel se po celou dobu rozhovoru neřídil dle připravené struktury, ale tázal se v návaznosti na téma, o kterém respondent mluvil.

- **Ukončení**

Po zodpovězení respondentů na všechny otázky, byli ještě dotázáni, zda by k tématu chtěli něco dodat, pokud ne, byl rozhovor ukončen poděkováním za poskytnuté informace a věnovaný čas.

Znění jednotlivých a doplňujících otázek rozdělených do tematických okruhů a přepisy rozhovorů, jsou k nalezení v přílohách č. 2–16 této diplomové práce.

2.7 Etické zásady výzkumu

Účast na výzkumu byla pro každého dotazovaného zcela dobrovolná. Vybrané pedagogy jsem vždy oslovila pouze jednou. Pokud souhlasili s realizací rozhovoru prostřednictvím online platformy nebo osobního setkání, nemuseli odpovídat na všechny otázky nebo mluvit o záležitostech, které by pro ně byli citlivé či nepříjemné. Nicméně strukturované otázky se týkaly zejména zkušeností pedagoga s distanční výukou, žádného citlivého tématu či osobních záležitostí. Žádný z respondentů možnost neodpovídat na otázku nevyužil.

Všechny dotazované jsem na začátku rozhovoru upozornila s průběhem výzkumu, za jakým účelem jsou data sbírána, jakým způsobem je rozhovor zpracováván a kde bude použit. Po seznámení pedagoga s průběhem a zpracováním rozhovoru jsem dostala dobrovolný ústní souhlas o využití získaných informací.

3 Analytická část

V teoretické části diplomové práce je popsáno období distančního vzdělávání a představení online platforem, jež nahradily na několik měsíců výuku na všech typech škol z důvodu vývoje pandemické situace v České republice. Praktická část je věnována využití online platforem v období distanční výuky z poznatků pedagogů z prvního stupně základních škol v Praze a Středočeském kraji. Všechny informace, které v práci dále uvádím jsou získány z hloubkových rozhovorů s respondenty.

Data jsou z audio nahrávek přepsána a následně rozklíčována. Za pomoci kódování je ve výpovědích respondentů vyhledávána shoda, nebo naopak rozdíl na danou problematiku. Kvalitativní data jsou rozdělena do čtyř částí podle tematických okruhů pokládaných otázek v rámci výzkumu. Veškerá data jsou následně podrobena komparaci s možností nalezení průsečíků, zároveň předávají pohledy, názory a zkušenosti pedagogům tak, jak jsou vnímána dotazovanými. Pro větší přehlednost jsou některá získaná data strukturována do tabulky. Závěrem jsou nabyté podklady shrnuty a porovnány.

3.1 Polostrukturované rozhovory

3.1.1 Sociodemografický profil respondentů

Hloubkových rozhovorů se z podstatně větší části zúčastnily ženy, které tvořily až 87 procent dotazovaných. Průměrný věk respondentů dosáhl 45 let. Osm respondentů vyučuje na základních školách v Praze. Dvě respondentky z městské části Praha 7, dva dotazovaní z Prahy 8, Ďáblice a Kobyličky a po jednom pedagogovi z Prahy 14, Prahy 5, Prahy 4 a Prahy 2. Ze Středočeského kraje odpovídalo celkem sedm respondentů z Mělníku, Kladna, města Slaný v okrese Kladno, Zadní Třebáně v okrese Beroun, dále z Kolečovic v okrese Rakovník, městysu Nové Dvory nedaleko Kutné Hory a Zruče nad Sázavou taktéž v okrese Kutná Hora. Zastoupení pedagogů z Prahy a menších okresních měst Středočeského kraje je poměrně rovnoměrné.

3.1.2 Představení respondentů

Ještě před zahájením rozhovoru byl každý respondent uveden do tématiky, stručně obeznámen s okruhy otázek, účelem rozhovoru a tázán, zda souhlasí s pořízením audiozáznamu a zveřejněním zkušeností pro studijní účely. Poté jsem se pedagogů na úvod zeptala, na jaké škole učí, zda do výuky zařazují alternativní učící metody a jakou třídu vyučovali od podzimu roku 2020. Na konci úvodní části byl ještě prostor pro dotaz na věk pedagoga.

Respondent 1

Respondentka s číslem 1 ve školním roce 2021/2022 učila druhou třídu. V období distanční výuky, tedy ve školním roce 2020/2021, učila první ročník, na jaře roku 2020 učila pátou třídu. Základní škola TGM se sídlem v pražských Holešovicích nevykazuje žádné alternativní učící metody, pedagogové ale mají možnost do výuky začlenit prvky Montessori. Respondentce je 30 let.

Respondent 2

Respondentka 2 učila ve zkoumaném období od roku 2020 až 2021 třetí a čtvrtou třídu. Základní škola Strossmayerovo náměstí se zaměřuje na koučovací přístup, do výuky zařazují pozitivní přístup učení. Respondentce je 29 let.

Respondent 3

Respondentka s číslem 3 vyučuje na prvním stupni základní školy v Mělníku. Ve školním roce 2021/2022 učila první třídu, v období distanční výuky ale vedla čtvrtou a pátou třídu. Vyučovací hodiny pedagogové vedou podle stanov programu *Ruku v ruce s vědou* a *Ruku v ruce*. Děti pracují o hodinách samostatněji a vlastní činností dokáží získávat nové vědomosti, hodnocení získávají od pedagogů ústně. Rodiče zároveň v rámci toho programu platí třídě asistenta pedagoga, který pomáhá učitelce vést děti správně. Pedagožce je 51 let.

Respondent 4

Respondent 4 vyučuje na prvním stupni základní školy Kladno v ulici Moskevská s rozšířeným zaměřením na sport a hudební výchovu. Do školy nastoupil na plný úvazek na podzim roku 2020, na jaře téhož roku působil jako asistent a záskok pedagogů. V období lockdownu a uzavření škol učil třetí třídu. Respondentovi je 27 let.

Respondent 5

Pedagožka učila v období prvního uzavření škol třetí ročník a ve školním roce 2020/2021 první třídu na základní škole Bratří Venclíků. Do výuky respondentka zapojuje Hejného metodu a analyticko-syntetickou metodu s prvky genetické. Pedagožce je 50 let.

Respondent 6

Respondentka 6 vyučuje na státní Základní a Mateřské škole Zadní Třebáň, kde zároveň působí i jako ředitelka. V období uzavření škol učila nejdříve třetí ročník prvního stupně a ve školním roce 2020/2021 první ročník. Pedagožce je 37 let.

Respondent 7

Respondentka 7 vyučuje na Základní a mateřské škole Barrandov, zřízené městskou částí Prahy 5. Na jaře roku 2020 učila třetí třídu a na podzim první. Na škole je vždy na prvním stupni jedna třída, která se věnuje učící matematické Metodě Hejného a Metodě Sfumato, která žáky učí číst nahlas. Pedagožce je 60 let.

Respondent 8

Respondentka 8 vyučuje na Základní škole Londýnská, pro kterou je specifické slovní hodnocení žáků a Hejného metoda. V období lockdownů učila první třídu a od podzimu 2020 druhý ročník. Pedagožce je 39 let.

Respondent 9

Respondentka 9 vyučuje na Základní škole Na Hájích. Od prvního uzavření škol učila pedagožka třetí třídu, a v dalším školním roce distanční výuky čtvrtou třídu. Respondentce je 49 let.

Respondent 10

Respondent 10 vyučuje na základní škole – Ďáblická škola. Ve školním roce 2019/2020 vyučoval čtvrtou třídu, následující školní rok vedl pátou třídu. Pedagogovi je 66 let.

Respondent 11

Pedagožka vyučuje na běžné základní škole U Školské zahrady. V první fázi distanční výuky vedla druhou třídu a na podzim 2020 třetí třídu. Respondentce je 51 let.

Respondent 12

Respondentka 12 vyučuje na Základní a mateřské škole Chodov. Poprvé se setkala s distanční výukou, když učila pátou třídu. Na podzim roku 2020 vedla první třídu. Pedagožce je 48 let.

Respondent 13

Respondentka 13 vyučovala ve školním roce 2019/2020 první třídu na Základní škole Nové Dvory. V následujícím školním roce vedla druhý ročník, většinu času distančně. Pedagožce je 45 let.

Respondent 14

Respondentka 14 vyučuje na Základní škole Kolečovice v okrese Rakovník. V době prvního uzavření škol vyučovala pátý ročník. Ve školním roce 2020/2021 učila první třídu. Pedagožce je 51 let.

Respondent 15

Pedagožka vyučovala ve školním roce 2019/2020 pátou třídu. V následujícím roce vyučovala první třídu na Základní škole Zruč nad Sázavou. Respondentce je 43 let.

Tabulka 1: Přehled využívaných platforem respondenty

Respondenti	Pohlaví	Využívaná online platforma
Respondent 1	Žena	Microsoft Teams
Respondent 2	Žena	Zoom
Respondent 3	Žena	Google Classroom, Microsoft Teams
Respondent 4	Muž	Google Classroom
Respondent 5	Žena	Microsoft Teams
Respondent 6	Žena	Microsoft Teams
Respondent 7	Žena	Microsoft Teams
Respondent 8	Žena	Google Meet
Respondent 9	Žena	Skype, Google Classroom, Microsoft Teams
Respondent 10	Muž	Skype, Microsoft Teams
Respondent 11	Žena	Microsoft Teams
Respondent 12	Žena	Microsoft Teams
Respondent 13	Žena	Microsoft Teams
Respondent 14	Žena	Google Meet, Microsoft Teams
Respondent 15	Žena	Google Meet

Zdroj: Vlastní (2022)

3.2 Povědomí o online výuce a interaktivních platformách

První okruh výzkumných otázek se zabýval povědomím o distanční výuce a interaktivních platformách ještě před rozšířením pandemie po celém světě. Úvodní otázky tohoto typu měly napovědět o škále zkušeností dotazovaného. Posloupnost analýzy rozhovorů koresponduje s pokládanými otázkami.

Většina respondentů se před pandemií s možností distanční výuky nesetkala, a dokonce neměli ani zkušenosti a možnost být s žáky na prvním stupni tak úzce v kontaktu, jako během pandemie prostřednictvím online platforem různých typů.

Nejčastěji komunikovali přes e-mailové adresy, aplikaci *WhatsApp* nebo přímo ve využívané platformě s možností chatu. Do styku s online kurzy před lockdownem přišel pouze jeden respondent z patnácti, pedagožka ze Základní a mateřské školy U školské zahrady 4, R11: „*O online kurzech a různých webinářích jsem párkrát slyšela už před distanční výukou, protože se podílím ještě na tvorbě Metodického portálu RVP.cz, kde jsem se s tím setkala u dospělých, ale děti jsem předtím nikdy neučila online.*“ Ačkoliv výzkumný vzorek nedokáže reflektovat povědomí o online výuce v celé České republice, z odpovědí respondentů vyplývá, že online kurzy a webináře dospělých nebyly před pandemií tolik rozšířené jako nyní.

Obdobný výsledek lze podle odpovědí respondentů napsat taktéž o využití interaktivních aplikací různých typů jako jsou webové aplikace *Wordwall*, *CollBoard*, *ClassFlow* a podobné. Respondenti si často u odpovědi zaměřovali pojmy interaktivní tabule s interaktivními aplikacemi. Svou zkušenost ve stručnosti popsala pouze jedna respondentka, R 12 s aplikací *CollBoard*: „*Občas jsem do výuky zapojila interaktivní tabuli, kde jsem žákům promítala zadání vytvořené v CollBoardu a oni tou tužičkou dopisovali výsledky.*“ Zbytek respondentů lze rozdělit na dvě poloviny. První polovina, tedy sedm pedagogů, o možnostech pomoci při výuce webovými aplikacemi nikdy předtím neslyšela. R13: „*Nikdy předtím jsem o žádné z nich ani neslyšela.*“ Druhá polovina zaregistrovala existenci podobných aplikací ještě před březnem roku 2019, ale ve výuce je nikdy nevyužili. R14: „*Slyšela jsem o tom, ale předtím ani teď jsem jejich funkcí nevyužila.*“

3.3 Přípravenost a pohotovost škol na online výuku

V následujícím tematickém okruhu otázek jsem se zabývala situací na školách od plošného vyhlášení o uzavření všech škol v České republice. Zejména mě zajímala technická vybavenost škol a pohotové začlenění online platformem namísto prezenční výuky. V závislosti na výpovědích respondentů se druhá polovina školního roku 2019/2020 zcela lišila od podzimu ve školním roce 2020/2021.

Zatímco na jaře roku 2020 si většina respondentů na školách nevěděla rady co s žáky a náhradou výuky, už ze začátku následujícího školního roku měla většina škol připravený náhradní plán pro případ zhoršení situace pandemie a přechodu na distanční výuku.

R1: „*Já jsem začala distanční výuku se třídou až v říjnu roku 2020. Do konce školního roku 2019/2020 jsme žádný plán neměli a moc situaci neřešili. Až teprve v létě jsme se začali připravovat na další školní rok, kdy nám došlo, že se situace moc nezmění... Úplně první zavření škol nastalo v březnu roku 2020, pokud si dobře vzpomínám. V té době jsme ale ještě neměli distanční výuku povinnou. Bylo na každém pedagogovi, zda zadával žákům práci prostřednictvím e-mailu a poté to kontroloval po zaslání vyfocené vypracované práce zpět na e-mail, nebo už mohl najet na online výuku od začátku. Zhruba 90 procent učitelů si vybrala variantu zadávání učiva prostřednictvím e-mailů a žádnou online výuku neměli.*“ Většina dotazovaných pedagogů se může s výpovědí respondentky 1 o začátcích plošné distanční výuky ztotožnit, nejedná se však o jednotný hlas všech patnácti respondentů. Někteří zadávali žákům učivo přes platformu *Bakaláři.cz*, *Google Classroom* či už začínali s online výukou.

Respondentka 2 ze Základní školy Strossmayerovo náměstí zadávala, stejně jako její kolegové, učivo na školních stránkách. R2: „*Učivo jsme zveřejňovali na našich školních stránkách každou neděli, kde si učitelé pod svým jménem vedli záložku na webové stránce a vkládali jsme to tam do souboru s tabulkou na celý týden. Děti i rodiče pak měli přehled o probírané látce, a co je čeká za výuku jednotlivé dny. Pro nás pedagogy to ale bylo velmi náročné. V pátek nám přišly úkoly, to jsme museli opravovat a v neděli zase vymýšlet učivo na celý následující týden. Pracovali jsem tak sedm dní v týdnu, ale rodiče si to velmi pochvalovali, a to pro nás bylo pěkné zadostiučinění.*“

Rozdílnou metodu používala i pedagožka ze Základní školy Jungmannovy sady v Mělníku, se svou třídou byla v kontaktu skrze platformu *Google Classroom*, kde zadávala žákům úkoly a vytvářela jim testy. R3: „*Nikdo od nás z vedení netušil, že budeme zavření tak dlouho, proto jsme to první měsíc a půl moc neřešili a ředitel nechal na každém pedagogovi jakou formu výuky si zvolí. Já jsem dětem zadávala úkoly přes *Google Classroom*, který mi pomohl založil kamarád, co se vyzná v IT.*“

Velký nedostatek u menších žáků, který pocítila nejen pedagožka ze Základní školy Bratří Venclíků, byla absence školních e-mailů a veškerých přístupových hesel a účtů do systému *Bakaláři.cz*, který děti aktivně využívaly až od čtvrté třídy.

R5: „V tu dobu jsem měla třetíáky, i přesto neměli žádná přístupová hesla, nic. Hned museli nastoupit ajetáci a všem dětem vytvořit účty a přístupová hesla do systému Bakaláři.cz, protože jinak se u nás na škole vyučovala informatika až od 4. třídy, teď již nově od 3. třídy. Takže všem žákům od 1. třídy se musela vytvořit hesla.“ Stejnou komplikaci zažila i pedagožka ze Základní a mateřské školy Barrandov, všem dětem ve třídě museli zakládat přístupové údaje na webové stránky *Bakaláři.cz*.

Pedagožka ze Základní školy Londýnská v Praze 2 začínala s online výukou už po týdnu od plošného uzavření škol. R8: „Zavřela se škola a náš zástupce nám řekl ať si zkusíme s kolegy založit videohovor přes Google Meet. Zhruba po týdnu jsme začali na videohovory zvát i žáky, kterým muselo IT oddělení založit e-maily a přístupové údaje. Podpora ze strany školy byla v tomhle obrovská.“ Platformu Google Meet začali už na jaře 2020 využívat i další respondenti. R14: „Zhruba po měsíci, co jsme všichni byli zavřeni doma, jsem s dětma zkusila distanční výuku přes Google Meet, protože páťáci už měli svoje školní e-maily, takže to šlo. Setkávali jsme se takhle online, ale jenom na pár minut denně. Tyto naše online hovory sloužily spíše na to, abych se jich zeptala, jestli všemu co měli zadané rozuměli a případně jsme danou látku rozebrali víc.“ R15: „Na online výuku jsme teda nepřešli hned, ale asi od druhého týdne po nařízení distanční výuky jsme všichni na škole začali vyučovat skrze Google Meet. Naše škola má totiž doménu na Googlu, takže jsme ani nepřemýšleli o ničem jiném, protože takhle jsme měli spoustu nástrojů zdarma.“

Respondenti, kteří neměli s online médií tolik zkušeností a na jaře roku 2020 povědomí o různorodosti mediálních platforem, zkusili distanční výuku i prostřednictvím videohovoru přes Skype. R9: „Já jsem se těch prvních pár měsíců teprve začínala učit s technikou a žákům jsem sdílela prezentace a pak jsme přešli i na Skype, kde jsem normálně učila. Jelikož jsem jako jedinou platformu, která umožňovala videohovor, znala Skype. Potom jsem k tomu přidala Google Classroom, kde jsem dětem zadávala úkoly a testy.“ Stejný přístup k online výuce měl i pedagog ze Základní a mateřské školy v Ďáblicích. R10: „V první fázi jsem se s distanční výukou seznamoval přes Skype. To bylo tak rychle, že nikdo nic neřešil. Já jsem nejdříve dětem posílal e-maily s tím, co se mají učit, ale nejpozději, zhruba do 14 dní, už jsem taky najel na online výuku. Ze začátku škola neřešila nic, jenom nám řekli abychom žákům zadávali aspoň úkoly na doma.“

3.3.1 Technická vybavenost pedagogů

V dnešní době všichni předpokládají, že každý vlastní chytré zařízení v podobě mobilního telefonu nebo počítače, ne všechny generace ale toto považují za standard. Podle výsledků z *Atlasu Čechů* od společnosti *Behavio* vlastní doma počítač pouze 47 procent obyvatel.⁵¹ V období tvrdého lockdownu ale potřebovalo k práci a ke studiu počítačové zařízení rozhodně větší procento obyvatel, než je reálně vlastní. I z toho důvodu jsem se respondentů dotazovala, zda jim byla škola schopná poskytnout nutné technické vybavení k zahájení online výuky. Všichni respondenti mi odpověděli téměř jednotně, jako příklad uvádím odpověď respondentky 8 ze základní školy v Praze 2. R8: „*Co vím, tak škola nějak řešila notebooky pro děti, kteří neměli doma tu techniku. U učitelů se počítalo s tím, že mají doma zázemí, když by někdo náhodou neměl, tak bychom to určitě taky nějak řešili, ale nebylo to nutné.*“

Vedení škol u jednotlivých pedagogů nejprve zjišťovalo jejich technické opatření, a pokud by vyučující nevladl potřebné zařízení k zahájení online výuky, měl možnost chodit do vybavených učeben v budově školy. R11: „*Samozřejmě zjišťovali, jestli máme vše potřebné. Kdo neměl, mohli jsme vysílat i ze školy z kabinetů, kde máme počítače nebo ze tříd na informatiku, to jsem ale nechtěla riskovat, takže jsem rozjela osobní starý monitor a počítač.*“

V opačném případě škola byla pro pedagogy schopná zařídit co potřebují, více se ale vedení škol a zřizovatelé, kterými byla v mnoha případech městská část nebo obec, starala o zajištění počítačů a notebooků do domácností žáků, kde to bylo nezbytné. R2: „*Skoro všichni učitelé se dokázali ihned se svými počítači připojit na online platformy, větší problém to byl u dětí. Spoustu rodin nemělo technické zázemí a museli jsme to řešit za pochodu.*“

3.3.2 Školení o online platformách

Po první online výuce, která byla pro pedagogy obrovskou změnou, se vedení škol ponaučilo a na další školní rok už byli pro podobný případ připraveni. To se promítalo i z hlediska možností participace na nejrůznějších webinářích a školení o využívané online platformě. R1: „*Podpora ze strany vedení byla velká, měli jsme možnost zúčastnit se různých seminářů a školení od našich IT techniků ve škole a učit se pracovat s různými programy.*“

---

⁵¹ Atlas Čechů. *Behavio Atlas Čechů* [online]. [cit. 2022-07-01]. Dostupné z: <https://atlascechu.cz/>

R2: „*Během pandemie jsme měli možnost zúčastnit se různých webinářů od expertů na Zoom, kde nám vysvětlovali všechny nástroje, které platforma umí.*“ Ve většině odpovědí zazněla možnost účasti na specializovaných webinářích, či odborná pomoc od školních pedagogů informatiky a správců technického vybavení, pokud to bylo nezbytné. Vedení škol ale pedagogy do ničeho nenutilo, všichni respondenti potvrdili, že jejich účast na školeních o využívané online platformě byla stoprocentně dobrovolná. R9: „*Ředitel to nechal na nás, kdo chtěl, mohl se účastnit různých školení a webinářů, ale škola samotná nám nic nenařídila.*“ Více jak polovina respondentů se žádného kurzu nezúčastnila. Zkušenosti o fungování platformy si vyměňovali mezi kolegy, nebo se s danou platformou sami seznamovali ve svém volném čase. R13: „*Kdybychom asi potřebovali, tak by nám škola něco zařídila. My jsme si ale s kolegyněmi vystačili a předávali si zkušenosti.*“

3.4 Využití mediálních platforem

Vedení škol mělo na rozhodnutí pedagogů o využívání online platformy pro účely vzdělávání žáků velký vliv, zejména během distanční výuky ve školním roce 2020/2021. Mezi dotazovanými využívalo 73 procent respondentů platformu *Microsoft Teams*. Ve většině případů se tak stalo po nařízení používání od vedení školy, po zakoupení licence dané aplikace. V následujícím okruhu jsem se zabývala nejen využitím online platforem, ale i vzdělávacích doplňkových služeb pro žáky.

S webovými aplikacemi společnosti *Google* přišlo alespoň na krátkou chvíli do styku 40 procent dotazovaných pedagogů. Jedná se zejména o webové aplikace *Google Classroom* a *Google Meet*. Mezi další online platformy, užívané respondenty, můžeme zařadit *Skype*, který z patnácti pedagogů použilo 13 procent. S aplikací *Zoom* se setkal pouze jeden respondent.

Ačkoliv z procentuálního výpočtu má nejvyšší číslo platforma *Microsoft Teams*, dobrovolně se ji rozhodl používat pouze jeden respondent. R1: „*Těch prvních pár měsíců distanční výuky od března do června 2020 si každý učitel mohl zvolit s jakou platformou chce pracovat a co mu vyhovuje nejvíce. Já jsem si vybrala už od začátku používat Microsoft Teams a u toho jsem také celou dobu zůstala.*“ Rozhodnutí dalších jedenácti respondentů, vyučujících skrze *Microsoft Teams*, záviselo především na kolektivním posudku a vedení školy.

R5: „Škola měla od podzimu 2020 danou vyučovací platformu *Microsoft Teams*, co vím, tak ostatní školy toho používali více, ale nám tohle bylo tak nějak předurčený, vím že na druhém stupni platformu dokonce kolegové stále využívají a zadávají skrze ni žákům domácí úkoly.“ I když část respondentů už v období prvního uzavření škol přišla do styku s jistou mediální platformou, důležitá role při hromadném přechodu na *Microsoft Teams* byla i sebranost všech pedagogů, aby to rodičům a žákům co nejvíce usnadnili. Své zkušenosti popsala respondentka 8 ze základní školy Londýnská. R8: „*Usoudili jsme, že bude ideální, když budou všichni používat totéž, aby v tom děti neměly chaos, a to byl Google. První stupeň používal jenom videohovory Google Meet a celý druhý stupeň Google Classroom, kde jim kolegové zadávali i úkoly a podobně.*“ Škola tak v mnoha případech jednala na základě prosb rodičů o sjednocení vyučovacích online platforem, jednalo se tak zejména o rodiny s více dětmi. S přechodem z platformy *Google Classroom* na *Microsoft Teams* měla zkušenosti respondentka 3 ze základní školy Jungmannovy sady v Mělníku, R3: „*Od druhé vlny jsme měli přikázané využívání platformy Microsoft Teams, předtím ve školním roce 2019/2020 jsem vyučovala skrze Google Classroom, kde jsem dětem zadávala úkoly, opravovala je přes formuláře a dostávali tam i zpětnou vazbu. Do konce školního roku jsem na této platformě zůstala, pak jsme všichni museli přejít k Microsoft Teams.*“ Stejně tak i pedagožka ze základní školy v Kolečovicích v okrese Rakovník. R14: „*No nejprve jsem zkusila ten Google Meet a pak jsme hromadně přešli na Microsoft Teams.*“

Opačný přechod z platformy *Microsoft Teams* na jakoukoliv jinou se z patnácti dotazovaných nekonal ani v jednom případě. Pouze u čtyř respondentů se odehrávala distanční výuka na rozdílných platformách, těmi jsou *Google Classroom* zároveň s *Google Meet*, či výhradně *Google Meet* a platforma *Zoom* v případě pedagožky ze základní školy na Strossmayerově náměstí v Praze. R2: „*Hned na začátku jsme se všichni dohodli že pojedeme přes online platformu Zoom. Každý učitel si založil svůj účet a na online setkávání jsem využívala výhradně Zoom.*“

Podle výpovědi respondenta 4 se *Google Classroom* stal domovskou platformou na Základní škole Kladno v ulici Moskevská, kterou používali všichni pedagogové i s doplňujícími aplikacemi na webové stránce. Obdobně jako měla většina respondentů od vedení školy povinné užití *Microsoft Teams* měla respondentka 15 platformu *Google Meet*.

R15: „*My jsme neměli ani moc na výběr, vedení nám řeklo, že všichni budou učit přes Google Meet, protože to bylo nejjednodušší pro nás i pro žáky. Ty starší už měli e-maily a mladším se vytvořili, aby to měli do budoucna taky přístupný.*“

Změnu užívané platformy podstoupili z patnácti dotazovaných pouze čtyři pedagogové. Zbýlých jedenáct respondentů přecházelo ve výuce pouze od zadávání úkolů přes e-mail či jiný program na danou platformu a po celý průběh online výuky už nic měnit nemuseli. Jak už jsem v diplomové práci psala výše, jednalo se o vystřídání jedné platformy za jinou. U respondentky 3 se jednalo o přestup z *Google Classroom* na *Microsoft Teams*. R3: „*Úplně na začátku jsem požívala Google Classroom, poté jsem musela používat Microsoft Teams a výuku jsem doplňovala dalšími vhodnými nástroji.*“

Respondentka ze Základní školy ve Slaném Na Hájích přešla z aplikace *Skype* na aplikaci i webové rozhraní *Microsoft Teams*. R9: „*Ze Skypu, který jsem se rozhodla sama používat, jsem potom přešla na Microsoft Teams.*“ Respondent 10 rovněž přecházel z aplikace *Skype* na *Microsoft Teams*. R10: „*Na podzim 2020 nám řekli, že všechny ostatní platformy, vyjma Microsoft Teams už používat nemůžeme, protože to jsou nezabezpečené a veřejné platformy a kvůli bezpečnosti jsme přešli na Teamsy, na kterých škola platila licenci a měli jsme to zabezpečené.*“

Změnu zaregistrovala i respondentka 14, online výuku své třídy přesunula z webové aplikace *Google Meet* na *Microsoft Teams*. R14: „*Tak nejdřív jsem zkusila ten Google Meet a pak Microsoft Teams, musím ale říct, že je to hodně podobné, takže přechod mezi tím mi nedělal žádné problémy.*“ Nepatrné zkušenosti s jinou platformou během online výuky skrze *Google Meet* zaznamenala respondentka 8 pouze jednou. R8: „*Nic jsem nestrídala, celou dobu jsme zůstali u Google Meetu, akorát jednou jsme dětem pro zpestření zajistili online přenos nějakého divadla, a to bylo na Zoomu, ale jenom jednorázově.*“ Ze všech respondentů uvažoval o přechodu na jinou platformu pouze jeden dotazovaný. R4: „*Kvůli nemožnosti rozdělení žáků do skupin jsem přemýšlel o využití dalších platforem, které to umožňují i v rámci free verze, ale nechtěl se mi třístit zavedený systém, který by to žákům jenom komplikoval.*“

3.4.1 Vzdělávací platformy a webové stránky

Již několikrát zmíněné platformy, které respondenti využívali ke komunikaci s žáky sloužili zejména k interakci mezi vyučujícím a žákem, žádná z nich však nenabízí vytváření prezentací či obsahu pro výuku.

I z toho důvodu pedagogové ve většině případů doplňovali tyto platformy, umožňující videohovor, o interaktivní webové aplikace, prostřednictvím kterých vytvářeli pro žáky zajímavé úkoly a cvičení. Mezi nejčastěji zmiňované vzdělávací platformy patří *Kahoot!*, *Wordwall*, *Collboard*, *Jamboard* nebo *Learning Apps*. Na doplnění výuky ale vymýšleli dotazování pedagogové i další kreativní cvičení jako je zapojování interaktivních učebnic, praktických či naučných videí z různých webových stránek i s procvičováním, nebo vlastní nahrávání videí s vysvětlením látky. I v rámci těchto doplňkových cvičení se ale na některých školách snažili učitelé sjednotit a nekomplikovat žákům učivo. R2: „*Na komunikaci s žáky a procvičování jsme se taky snažili ve škole sjednotit, aby to měli žáci co nejjednodušší, i když to paní ředitelka nechala na každém. Já jsem výuku doplnila o úkoly zadány na platformě Learning Apps a na krátké aktivity i Worldwall. V další vlně pandemie a zavření škol jsme si i jako škola zaplatili licenci na stránkách Umíme to. Online hodiny všech pedagogů občas navštívila paní ředitelka, která poté dělala souhrn za týden, co inspirativního si z hodin jednotlivých učitelů odnesla, s čím kolegové pracovali na hodinách a mohli by to využívat i ostatní.*“

V kreativité a obsahu výuky prostřednictvím dané platformy se pedagogům meze nekladly, i proto se mi dostalo velmi zajímavých odpovědí s odkazy na nejrůznější webové aplikace. R4: „*... třeba Gather Town, to bylo takové místo, kde se to trochu ozvláštnilo, aby to děti tolik nenudilo...*“ R10: „*... třídě jsem párkrát připravil kvíz přes Kahoot! děti to ale moc nezaujalo, takže jsem to mockrát nepoužil. Inspiraci jsem taky čerpal z webu Školákov.eu, pak třeba i online cvičení ze stránky Umíme česky a v rámci dějin jsem žákům pouštěl i videa Dějiny udatného českého národa.*“ R11: „*Prezentace a všechny obsah pro děti na hodiny jsem připravovala v aplikaci Lumio. To jsem pak s nimi sdílela, v rámci toho existuje i taková interaktivní tabule, kde jsem si mohla nastavit, zda chci, abych v tom mohla psát jenom já, nebo jsem poslala odkaz dětem a mohly do toho psát i oni a já to jenom kontrolovala a oni přitom psaly jakoby do sešitu a neviděly ani výsledky ostatních. U tohoto programu bylo ale nutné zaplatit licenci, a to mi škola zaplatila, takže to bylo ještě možné použít u dalších 4 pedagogů.*“

Pedagožka ze Základní školy Bratří Venclíku využila i pohotový projekt České televize *UčíTelka*, R5: „*Do online výuky jsem hodně zapojovala interaktivní učebnice Nová škola, pouštěla jsem dětem různá edukační videa, a dokonce jsme k výuce občas využili i projekt od České televize UčíTelka...*“

Do projektu *České televize UčiTelka* se podle informací od respondentky 7 ze Základní a mateřské školy Barrandov zapojili i její kolegyně z prvního stupně. Respondentka 5 v souvislosti s edukačními webovými aplikacemi vzpomínala také na začátky distanční výuky a její průběh, R5: „... ze začátku toho bylo málo, ale během těch pár měsíců nám pak pořád chodily e-maily s možnostmi online výuky. Ministerstvo školství nás pak docela bombardovalo informacemi.“

Ze všech respondentů nevyužili rozmanitost edukačních programů čtyři pedagogové. R6: „O nic takového jsme online výuku nedoplňovali, ale jakmile se šlo setkávat s dětmi prezenčně jeden na jednoho, tak jsme využívali konzultace, samozřejmě kdo chtěl a potřeboval.“ R8: „... my jsme si spíš povídali. U mě spíše probíhala výuka normálně akorát jsme se viděli přes obrazovku. Nějaké materiály přes podobné aplikace mi občas poslala kolegyně a já jsem to pak posílala dětem na procvičování.“

3.5 Zhodnocení využívaných platforem

Poslední okruh otázek se týkal zhodnocení využívaných platforem a celkové zkušenosti pedagogů s distančním vzděláváním. I přes nepříznivé podmínky a vysoké nároky kladené na pedagogy v období distanční výuky učitelé nepřestávali pro žáky vymýšlet, jak jim zpříjemnit online hodiny a nevšední dobu společně zvládnout. Jak jsem již uváděla u výpovědí respondentů v kapitole 3.4 *Využití mediálních platforem*, více jak polovina dotazovaných pedagogů neměla ve druhé vlně pandemie koronaviru na výběr, na jaké platformě budou žáky vídat, museli se přizpůsobit podmínkám od vedení školy. Přesto si žádný z respondentů nestěžoval na celkový dojem využívané platformy, pouze na drobné komponenty, se kterými mělo problém více uživatelů.

Na nejčastěji využívané online platformě *Microsoft Teams* respondentům vadila neforemnost zobrazení libovolného počtu oken žáků. Ještě na podzim roku 2020 bylo v rámci jedné schůzky možné vidět pouze několik účastníků hovoru, další byli v panelu, který si musel organizátor takzvaně rozbalit, aby viděl tváře ostatních. Už před novým rokem ale přidali vývojáři do webové aplikace rozšířenou mřížku 7x7, která umožnila zobrazení až 49 účastníků najednou.⁵²

---

⁵² KASAJ, Filip. Microsoft Teams – novinky červen 2020. *KPCS* [online]. 2020, [cit. 2022-07-05]. Dostupné z: <https://www.kpcs.cz/cs/novinky/blog/microsoft-teams-novinky-cerven-2020.html>

R3: „...viděla jsem jenom devět lidí na obrazovce, ostatní byli jenom na boku, teď už jsou vidět všichni, když chci. Kvůli tomu jsem pracovala se dvěma obrazovkami, abych žáky na jedné viděla a na druhé jsem pracovala. Teamsy mají velkou výhodu v tom, že je tam možnost sdílení. Koupila jsem si i dotykové pero a na obrazovku mohla žákům psát, aby to bylo autentičtější.“ R:12 „Ze začátku mi vadilo, že se mi děti zobrazovali jenom v těch malých obdélnících, pak už ale myslím, že to bylo lepší. Jinak asi nemám nic, co by mi vadilo.“

Jak už naznačila ve své odpovědi pedagožka ze Základní a mateřské školy Chodov, na platformě *Microsoft Teams* nebyla do podzimu roku 2020, přesněji do konce listopadu, možnost rozdělit účastníky schůzky do menších skupin. Tuto funkcionalitu bylo možné v České republice využívat na konci listopadu 2020, po aktualizování aplikace. Takzvané *Breakout rooms* umožňovali organizátorovi schůzky rozdělení do libovolného počtu místností. Organizátor je zároveň schopný jednotlivé místnosti navštěvovat a interagovat s účastníky či je svolávat zpět do společného okna. R11: „Ještě dřív Teamsy neuměly děti rozdělovat do skupin, to mi vadilo, pak už to ale šlo...“

Stejně jako rozdělení do skupin byla do aplikace později dodána i zvednutá ruka, která sloužila k přihlášení účastníka o slovo. R8: „... děti hodně bavila ručička, kde se mohli přihlásit, ale to mají asi všechny platformy.“ R10: „... ručička na hlášení žáků byla dobrá, ale nedokážu to úplně posoudit, protože jsem asi ani všechny služby co Teamsy nabízejí nevyzkoušel.“

Kromě rozdělení účastníků do skupin a možnosti přihlášení o slovo pomocí zvednuté ruky ocenili dotazovaní pedagogové i další později přidanou funkcionalitu, a to ztlumení mikrofonu organizátorem, buď všem účastníkům hovoru, nebo jednotlivcům. R11: „... ocenila jsem vypnutí zvuku jednotlivcům. Zní to hrozně, ale občas to bylo nutné. Často totiž začali všichni vykřikovat najednou a do toho ještě rodiče, to byl masakr. To byla nejlepší věc, kterou jsme tam měli.“ R13: „Hodně mi vadily ruchy od dětí, co si zapoměly vypnout mikrofon, často tam do toho totiž mluvili rodiče na děti a já pak zase na děti, takže jsme z toho byli všichni taková lehce zmatení. Pak už tam ale přidali možnost ztlumení mikrofonu od toho, kdo na to měl práva.“

Respondentka využívající platformu *Zoom* ocenila ze všeho nejvíce také rozdělení žáků do skupin R2: „Na Zoomu oceňuji možnost rozdělení dětí do skupin a přecházení mezi nimi. Pro mě i pro děti to bylo zábavnější, takže skupinová práce na Zoomu byla docela fajn.“

Tato funkce naopak chyběla respondentovi 4, který využíval *Google Classroom* a na videohovory propojený *Google Meet*. R4: „*Vadila mi v rámci bezplatné verze nemožnost rozdělení žáků do skupin, a naopak mi vyhovovaly doplňující funkcionality, jako bylo vkládání úkolů, různé kontaktní komentáře nebo soutěže. Celkově ale převažují se zkušeností s Google Classroomem výhody než nevýhody.*“

Při shrnutí výpovědí respondentů o výhodách a nevýhodách využívaných platform, lze konstatovat, že nejvděčnější funkcionalitou bylo pro pedagogy rozdělení žáků do menších skupin a vypínání mikrofonů organizátorem. Další přidanou hodnotou bylo zobrazení všech či více žáků najednou na jedné obrazovce.

3.5.1 Chybějící funkcionality z pohledu respondentů

Z odpovědí na otázku, zda respondentům na užívaných platformách něco chybělo, vyplynuli velmi obdobné odpovědi jako na otázku, co jim na zmíněné platformě vadilo, a co jim naopak vyhovovalo. Většina připomínek od pedagogů byla už v průběhu distanční výuky implementována. Nejčastější odpovědí bylo více zobrazených oken videohovorů žáků, R3: „*Ze začátku školního roku 2020/2021 mi na Microsoft Teams chyběla možnost přidání více oken s dětma, abych je viděla všechny. Potom co tam dodali tuto možnost, tak jsem byla s Teamsy ještě víc spokojená.*“ Dále si respondenti stěžovali na rozdělení účastníků do menších skupin a mechanické ztlumení mikrofonu. R7: „*Ztlumení mikrofonu bych uvítala, protože u těch prvňáčků bylo v pozadí hodně slyšet, jak jim do toho povídali rodiče, a to bylo pro ostatní samozřejmě kolikrát docela rušivý element.*“

Stejné funkcionality ze začátku postrádal i respondent 4, který vyučoval žáky prostřednictvím *Google Classroom* a *Google Meet*. R4: „*Na Google Classroom mi chybělo možnost rozdělení žáků do skupin, protože skupinová práce je pro děti na prvním stupni velmi důležitá. Za tu dobu se mi ale nepodařilo vymyslet funkční systém, jak by se toho dalo docílit.*“

O nový postřeh, který zatím nebyl v diplomové práci zmíněn, se podělil respondent 10. R10: „*... párkrát se mi stalo, že si během hodiny některé děti vyměnily mezi sebou asi 20 zpráv a musel jsem to řešit s rodiči, takže to jsem pak řešil, jestli je možnost blokace zpráv, s tím mi ale už musel poradit ajet'ák.*“ Další funkcionalitou, kterou by pedagogové u všech online platform ocenili je tedy zablokování chatu či posílání zpráv.

U většiny zmíněných platforem je možné chat skrýt nebo blokovat, uživatelé ale musejí jít do nastavení, kde to lze nakonfigurovat podle potřeb organizátora. Zablokování zpráv a chatovacího okna tedy není ještě pro uživatele natolik intuitivní. Obdobnou funkci by pedagogové taktéž uvítali pro vypínání kamer jednotlivcům. R1: „... *velkým rušivým elementem byly často děti, které se pořád vrtěli a dělali na ostatní obličej a podobně. U těchto jedinců jsem měla občas chuť vypnout jim kameru, pokud by tu ta možnost byla.*“

Odpovědi respondentů byli různé, jak jsem již uváděla většina jich koresponduje s předchozí kapitolou 3.5 *Zhodnocení využívaných platforem*. Respondentka 11 měla jako jediná ze všech patnácti respondentů zcela jedinečný poznatek, jak by se daly platformy ještě lépe přizpůsobit interakci mezi žákem a učitelem. R11: „*No tak samozřejmě by bylo fajn, kdyby přímo v Teamsech šlo dělat nějaké interaktivní cvičení jako je třeba Wordwall, nebo Mentimeter a takový ty slovní mraky ...*“

3.5.2 Vyučování skrze online platformy

Výzkumným souborem diplomové práce byli pedagogové z prvního stupně, protože právě oni pocítili největší dopad distanční výuky na nejmladších žácích. Děti v první třídě se kvůli pandemii koronaviru učily číst a psát z videohovoru s pedagogem. Všechny připravené metodické plány museli pedagogové upravovat a neprobranou látku s žáky odložit na prezenční výuku. R1: „*Nejtěžší pro mě bylo učit žáky číst a psát. Platforma Microsoft Teams žádné dokonalé nástroje na procvičování psaní neumožňuje a já to psaní po žácích neměla, jak kontrolovat ...*“ Nezávisle na využívané platformě mají všichni respondenti s distanční výukou negativní zkušenosti. R3: „*Pracovalo se mi špatně. Já jsem taková ta nadšená učitelka a dělám to pro ten vztah s dětma a najednou byla už jenom práce a žádná interakce. Nikdo si nedovede představit kolik to bylo práce...*“ R6: „*No nebyla jsem z toho nadšená, spíše takové nutné zlo a aspoň jsme se trochu vidali s žáky na kameře.*“ R9: „*Začátky byly hrozný, pak už jsem si zvykla. Měla jsem k tomu ale celou dobu velký odpor, jsem ráda, že už je to za mnou.*“ R12: „*Bylo to něco úplně jiného, ale v negativním smyslu. Člověk si po nějaké době sice zvykl, ale všichni jsme se těšili až se uvidíme.*“ R15: „*Pro všechny to byla taková zkouška trpělivosti. Obzvlášť pro nás pedagogy a rodiče.*“

Nejčastější odpovědí respondentů byla absence kontaktu s žáky, zejména s dětmi v první třídě, u kterých byla k distanční výuce důležitá asistence rodičů, bez kterých by ze začátku nebylo vzdělávání žáků online možné. R11: „*Hrozně důležitá byla u takhle malých dětí podpora rodičů, než se to děti naučily. S tím jsme teda všichni měli co dělat, protože pak bylo slyšet, jak jim rodiče radí, ale zvládli jsme to a jsem ráda, že to máme za sebou.*“ Troufnu si poznamenat, že stejné nebo alespoň podobné zkušenosti mají z období distanční výuky všichni respondenti, volně na jimi využívané platformě. R5: „*Chyběl mi sociální kontakt s dětma. Výuka byla úplně jiná a u žáků v 1. třídě byla ještě potřebná hospitace rodičů, ... ale děti se to strašně rychle naučily a už na podzim 2020 to vlastně ve 2. třídě zvládaly samy, dokonce si i chatovaly a všechno. Je to ale rozhodně tím, že platformy aktivně používaly a měly to už naučené. Pracovalo se mi tedy s nimi dobře v rámci možností. Samozřejmě předměty jako bylo čtení a psaní nešlo vůbec dobře procvičovat skrze online výuku.*“ R4: „*Nejtěžší pro mě byla absence kontaktu, člověk nemohl žákům kouknout přes rameno a poradit jim. Naše práce je ale založena na osobním kontaktu, a proto to bylo i tak těžké.*“

Pro některé respondenty byla nejtěžší absence kontaktu, pro jiné také udržet pozornost dětí alespoň na 20 minut. I přes zapojení interaktivních platform nebyli malí žáci schopni se řádně soustředit po dobu vyučovací hodiny prostřednictvím videohovoru. Namísto 45 minut vyučovací hodiny pedagogové přizpůsobovali videohovory na 20 až 30 minut. R3: „*... nejtěžší bylo udržet pozornost dětí, kvůli tomu jsem musela i krátit hodiny. Začínali jsme na 45 minutách a skončili na 20 minutách. Nejnáročnější to ale bylo s prvňáčkama, kteří ani nevěděli kde je stránka 23.*“ Z důvodu nepozornosti žáků rozdělovali někteří respondenti třídu do skupin, to ale pro pedagogy znamenalo opakování stejné látky několikrát denně. R8: „*... udržet pozornost prvňáčků 45 minut u obrazovky bylo těžký pro ně, i pro mě. Třídu jsem si musela rozdělit do pěti skupin, takže jsem pětkrát za dopoledne říkala to stejné. To bylo asi nejhorší.*“

Pro menší část respondentů byla online výuka těžká i v rámci způsobilosti ovládání nových technologií, zejména pro starší pedagogy. Jedním z takových je pedagog ze základní školy v pražských Dáblicích. R10: „*Bylo to složité, počítač jsem předtím moc neovládal, ještě že jsem měl po ruce vždycky syna, který mi s tím pomáhal, jinak bych to sám nezvládl, nebo bych potřeboval nějaké školení. Samozřejmě kvůli tomu mi vždycky trvala dlouho i příprava. Jsem rád, že to už máme za sebou, abych pravdu řekl.*“

Co vše za strasti a výhody online výuka obsahovala už je v diplomové práci několikrát popsáno, nebyl zde ale ještě zmíněn pomalejší přísun informací směrem od pedagogů k žákům. Kvůli online přenosu a vypadávání internetového připojení byl celý přenosový model komunikace zpomalen a často docházelo i ke komunikačním šumům. I když je v tomto případě jasně daný podavatel sdělení (pedagog) a příjemce (žáci) přenos sdělení mohl být po dobu videohovoru několikrát přerušen prvkem šumu, v tomto případě se nejčastěji jednalo o technickou poruchu či nepochopení.⁵³ R7: „*Bylo to všechno takové zpožděné a pomalé, než reakce naběhla. Ve třídě žáci reagují hned bez zaváhání, na které měli čas ve výuce na dálku. Ale rozhodně to bylo lepší než zůstat jenom na výuce skrze e-maily.*“

Pro pedagožku ze základní školy na Strossmayerově náměstí byla zprvu distanční výuka neprobádaným předmětem, po několika měsících se však pohled na distanční výuku a online média zcela změnil. R2: „*Hned ze začátku online výuky to bylo pro mě i pro třídu něco úplně jiného, nového a zajímavého. Všichni jsme objevovali možnosti platformy a bavilo nás to. Každý den jsme se něčemu novému přiučili. Po prvním měsíci to už bylo slabší a postupně se to stupňovalo. Po několika měsících už to bylo velmi jednotvárné a pro mě hodně náročné, trávit tolik hodin u počítače a hodnotit děti.*“ Nicméně respondentka 2 měla jako jediná z patnácti respondentů odlišný přístup k online platformám a médiím, alespoň ze začátku distanční výuky.

3.5.3 Zkušenosti s online platformami

Přesto, že respondenti vzpomínali na distanční výuku výhradně negativně, nelze popřít zlepšení jejich dovedností s moderními technologiemi a online platformami. Jako dnes již každý, i všech patnáct respondentů si umělo před pandemií zapnout počítač a ovládat základní webové aplikace nutné k plnění práce vyučujícího a dalších důležitých úkonů potřebných k dnešnímu životnímu standardu. R1: „*... předtím jsem nebyla vůbec technický typ a díky této situaci jsem byla nucena se naučit spoustu nových věcí, u kterých jsem si myslela, že se naučím až po několika letech. To shledávám jako velkou výhodu jak pro nás pedagogy, tak i pro děti.*“

---

⁵³ JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. s. 24. ISBN 978-80-262-0743-6.

Jak už naznačila respondentka 1 ze Základní školy TGM v Praze 7, i když to pro žáky byla ze začátku složitá situace, pomohla jim ve zlepšování s technologiemi a urychlila tak celý proces jejich poznání online platforem a digitálních médií. R2: *„Myslím si, že já, i děti jsme teď mnohem technicky zdatnější. Já jsem poznala úplně jiné rozměry výuky a děti už umí plně komunikovat skrze e-mail.“* R5: *„Velkým zjištěním pro mě bylo to, že i malé děti, jako jsou prvňáčci, v pohodě zvládají ovládat počítač. Informatika by tak s přehledem mohla být už od 1. třídy.“*

Kromě zkušeností s ovládáním nových funkcí na počítači či notebooku se učitelé naučili také vyhledávat nové kreativní vzdělávací platformy pro žáky, které mohou zúročit i v prezenční výuce. R4: *„Dozvěděl jsem se, kolik existuje doplňujících výukových platforem, jako je Wordwall a Learning Apps, což je určitě dobré a občas to využívám i během prezenční výuky. Když se tyto aplikace propojí s interaktivní tabulí, tak to děti zajímá a výuku to ozvláštňuje. K tomu bych se asi normálně nedostal, kdyby se učilo jenom prezenčně. A taky jsem už párkrát využil formu testu přes Google Forms a nemusel jsem pak opravovat 30 papírů, což je taky fajn.“*

Distanční výuka naučila pedagogy a žáky nejen s online platformami a zacházením s moderními technologiemi, ale také trpělivosti a samostatnosti. R15: *„Odněsla jsem si hlavně dávku trpělivosti jak s žáky, tak i s počítačem a různými programy, teď když si sednu za počítač tak už se necítím jako takový amatér.“* R8: *„Jak já, tak i moje třída jsme se díky pandemii naučili s technikou a pracovat samostatněji. Teď už nám to přijde přirozené, před pár měsíci jsme ale ještě nevěděli, že nějaké podobné aplikace existují.“* R10: *„Nespočet zkušeností, když srovnám, co jsem uměl s technikou předtím a teď, tak je to jako nebe a dudy. V tomhle ohledu, mi to dalo hodně. Je to ale asi jediná pozitivní zkušenost, kterou jsem si z toho období odnesl.“*

3.6 Shrnutí hloubkových rozhovorů

Všechny rozhovory, jež jsem vedla s pedagogy, vycházely ze stejné předlohy otázek. Ačkoliv byly z celkového počtu patnácti rozhovorů uskutečněny pouze dva osobně, zbylých devět telefonicky a čtyři přes online platformy, při srovnání sepsaných odpovědí pedagogů nebyl až tak znatelný rozdíl. Ani u délky trvání dialogu mezi výzkumníkem a respondentem, či v kvalitě získaných poznatků. Každý rozhovor byl veden zvlášť, a přesto jsem se u několika otázek setkala s prakticky totožnou responzí pedagogů. Významově stejných odpovědí shledávám nejvíce u první a druhé otázky:

Setkal/a jste se ještě před pandemií s možností výuky skrze online média?

Využíval/a jste už před distanční výukou možnost interaktivních aplikací typu Wordwall, CollBoard, ClassFlow, se kterými se dá pracovat i prezenčně? Případně jaké platformy jste využíval/a?

U 93 procent respondentů jsem se setkala s negací, která vycházela z nevědomosti o online výuce ještě před pandemií. Stejně procento pedagogů neznalo ani vzdělávací webové aplikace, které lze jednoduše integrovat i v prezenční výuce. Jediný respondent, který se setkal s distanční výukou, byla pedagožka ze Základní školy U Školské zahrady, a to z toho důvodu, že je zároveň pracovnící *Metodického portálu RVP.cz*, kde přišla do styku s online webináři či školením.

Ve druhém okruhu otázek jsem se zabývala tématy, jak vypadala situace v první vlně pandemie koronaviru na školách a jaká byla připravenost základních škol ve druhé vlně z hlediska technického vybavení.

Prvotní komplikace, se kterou se většina respondentů potýkala, jakmile ve škole začali řešit následující kroky distanční výuky, byla absence jakýchkoliv přihlašovacích údajů žáků do čtvrté třídy. Z toho důvodu směřovaly počáteční kroky některých třídních učitelů k založení školních e-mailů a přihlašovacích údajů do systémů. Technické vybavení pedagogů pro domácí použití řešilo 40 procent škol, na kterých respondenti vyučovali. V jednotlivých organizacích byla možnost vypůjčení školního počítače domů, u zbylých 60 procent mohli pedagogové docházet do školy a odtud děti vyučovat na dálku přes školní vybavení. Podle odpovědí pedagogů školy pomáhaly i se zajištěním nutné elektroniky pro žáky.

Těsně před vyhlášením o uzavření škol a následujících prvních pár týdnů distanční výuky byla situace na školách velmi zmatečná.

Majoritně respondenti v první vlně pandemie koronaviru neřešili distanční výuku přes videokomunikační služby, ale zadávali žákům učivo přes školní systémy (*Bakaláři.cz*), *Google Classroom* či prostřednictvím e-mailů. S videohovory začalo už na jaře roku 2020 pět respondentů, tedy 33 procent z celkového počtu dotazovaných. Na podzim roku 2020, ve druhé vlně pandemie koronaviru, vyučovalo pomocí videokomunikačních platforem už 100 procent zúčastněných výzkumu. Vedení škol bylo následující školní rok na zhoršenou situaci připraveno s alternativním plánem. Tím byl přechod prezenční výuky na distanční a setkávání žáků nahrazeno alespoň videohovory. Nejčastěji využívanou platformou respondentů byl *Microsoft Teams*, který pro distanční výuku zvolilo 73 procent škol dotazovaných.

Ve třetím okruhu hloubkových rozhovorů jsem se věnovala specifikacím konkrétních platforem, které respondenti používali. Bavila jsem se s nimi o platformách *Microsoft Teams*, *Google Meet* nebo *Google Classroom* a *Zoom*. Z doplňujících webových aplikací zazněli nejvíce *Kahoot!*, *Wordwall*, *Collboard* či *Learning Apps*. Nevšední doplňkovou vzdělávací platformu, kterou žádný z respondentů nevyužíval ani se o ní nezmínil, využívala respondentka 11. Jedná se o desktopovou aplikaci *Lumio* umožňující vytvářet prezentace a sdílet obsah i s dalšími uživateli bez nutnosti přihlášení. Pedagogové do výuky zařazovali i nejrůznější cvičení nebo edukační videa dostupné na vzdělávacích webových stránkách.

Nakonec každého rozhovoru jsme s respondenty zhodnotili funkce online platforem a snažili se danou aplikaci valorizovat ze všech možných úhlů pohledu. Respondentů jsem se taktéž zeptala, jaké další nástroje by na konkrétní platformě ocenili. Více jak v polovině odpovědí zazněly funkce, které už byly v dané aplikaci aktualizovány v průběhu roku 2020 a 2021. Nicméně respondenti nejvíce ocenili vypínání mikrofonů a zobrazení videopřenosu všech zúčastněných hovorů na jedné ploše.

Netradiční výuka přispěla i k velmi neobvyklým zkušenostem pedagogů z tohoto období. Není pochyb o tom, že v průběhu období pandemie koronaviru zažívali všichni těžké a nevšední časy. O tom svědčí i odpovědi pedagogů, kteří do jednoho vzpomínají na distanční výuku, jako na velmi náročné a zcela odlišné období vyučování žáků. I přes nabyté zkušenosti žádný z respondentů nevzpomíná na distanční výuku s radostí. Důvodem je zejména náročná příprava na zcela odlišný průběh vyučovacích hodin, komunikace s žáky a rodiči celých tříd přes e-maily či online aplikace a v neposlední řadě i nesnadné vedení videohovorů jehož součástí byly ruchy a komunikačními šumy.

4 Diskuze

Cílem práce bylo pomocí kvalitativní analýzy zjistit, jakým způsobem využívali pedagogové, na prvním stupni základních škol, online platformy během distanční výuky. Respektive jaké platformy k výuce využívali, a jak s nimi byli spokojeni z pohledu kooperace mezi žákem a pedagogem.

Při zpovídání respondentů jsem zjistila, že pedagogové ve druhé vlně pandemie koronaviru, tedy na podzim roku 2020, nemohli vést online hodiny na jimi vybrané videokomunikační službě. Verdikt o nejvhodnější platformě nejen pro první stupeň vydávalo vedení školy. Samostatné rozhodnutí mohli vyučující učinit pouze v období po vyhlášení plošného uzavření škol od 11. března do 25. května 2020. V tomto období vedení školy do komunikace pedagogů s žáky tolik nezasahovalo, spíše nechalo rozhodnutí o formě předání učiva žákům na třídním pedagogovi.

Ze začátku pandemie nikdo nevěřil tomu, že se nemoc covid-19 natolik rozšíří a zablokuje životní standardy ještě na další rok a půl. Při analýze jsem zjistila, že s takovýmto přístupem byla právě vedena první distanční výuka, kdy se žáci učili především ze zaslaných materiálů e-mailem nebo zadáním úkolů na školních systémech a webových stránkách. Veškerá zodpovědnost o vzdělání každého žáka tak padla výhradně na rodiče.

Zcela odlišně se ale odehrávala distanční výuka na podzim roku 2020 od 14. října do 18. listopadu a poté od 1. března 2021 do 24. května 2021. Vedení škol mělo na další vlnu pandemie připravený plán přechodu všech tříd na jednotné online platformy. Jak už jsem uváděla ve většině případů se jednalo o využití aplikace *Microsoft Teams*, žádný respondent ale nepotvrdil, že byl přechod na uvedenou platformu dobrovolný. I proto se může odpověď na první výzkumnou otázku odchýlit od hypotézy.

VO1: *Jaké mediální platformy shledali pedagogové z prvního stupně základních škol pro výuku s žáky jako nejvhodnější?*

Pedagogové neměli při výběru platformy, která měla sloužit k propojení mezi žákem a učitelem, ve druhé vlně pandemie koronaviru, rozhodující právo. Mohli si však zvolit jakými vzdělávacími nástroji distanční výuku doplní a nastavit si pravidelnost online setkávání s žáky. Mezi nejvhodnější doplňující vzdělávací platformy se podle respondentů řadí *Kahoot!*, *Wordwall*, *Collboard*, *Jamboard* nebo *Learning Apps*.

Nejpoužívanější videokomunikační službou byla u výzkumného souboru této diplomové práce aplikace *Microsoft Teams*, protože ručila školám bezpečné užívání, datové úložiště a uživatelskou přívětivost.

VO2: *K jakým výhodám a nevýhodám u jednotlivých platforem pedagogové v průběhu distanční výuky docházeli?*

Pedagogové využívající *Microsoft Teams* shledávali na platformě jako vyhovující funkcionalitu možnost zvednutí ruky a přihlášení o slovo. Důležitým prvkem byla také již zmíněná bezpečnost a možnost chatování s žáky, či mezi žáky. Postupem času, bylo v rámci platformy možné i vypínání mikrofonu konkrétním účastníkům videohovoru. Tuto funkci nejvíce ocenili pedagogové u výuky žáků první třídy, kde ještě byla za potřebí hospitace rodičů. Přičemž každý rodič žákovi pomáhal při cvičeních, zadaných od pedagoga. V mikrofonu tak bylo slyšet několik hlasů najednou, což mohlo být pro další účastníky videohovoru matoucí. Mezi další výhody platformy *Microsoft Teams* patří, podle odpovědí respondentů, rozdělení účastníků hovoru do menších skupin a zobrazení až 49 přenosů videokamer na jedné obrazovce. Obě poslední zmíněné funkce byly ale do aplikace implementovány později, organizátoři schůzek tak mají zkušenosti se starší i novější verzí.

Podobné funkce, které ocenili respondenti na platformě *Microsoft Teams*, zařadili mezi výhody i respondenti využívající *Zoom* a *Google Meet*. Jedná se o možnost rozdělení účastníků hovoru do menších skupin, které mohou organizátoři navštěvovat nebo účastníky znovu svolat do společného hovoru. U platformy *Google Meet* se respondentům líbilo propojení s *Google* kalendářem a možnost vytváření rozvrhu pro žáky, kde se jim automaticky zobrazil odkaz na připojení.

Kvalitu rozšířených nástrojů na využívaných platformách hodnotí respondenti kladně. Všechny funkce, které jim na platformě dříve chyběly, byly v průběhu aktualizovány. Navzdory tomu, že si respondenti nemohli zcela dobrovolně vybrat platformu prostřednictvím které budou vést online vyučovací hodiny, žádný z respondentů neměl plně negativní zkušenost.

Za nevýhody videokomunikační služby *Google Meet* považují pedagogové absenci funkce rozdělení účastníků do menších skupin v rámci bezplatné verze. Taktéž kritizují nemožnost zablokování chatu v rámci videohovoru.

Respondenti vyučující přes *Microsoft Teams* neshledali žádné další nevýhody, které bych ještě v diplomové práci nezmiňovala. Jednalo se hlavně o nemožnost rozdělení žáků do skupin a vypínání mikrofonů, obě funkce ale byly po čase do aplikace implementovány.

V případě uživatelské přívětivosti si na neintuitivnost videokomunikační služby *Microsoft Teams* stěžovala jedna uživatelka z patnácti dotazovaných. Kritiku respondentky ale neshledávám konstruktivní, z důvodu celkové negace distanční výuky a nutnosti práce s žáky v online prostředí.

Hlubkové rozhovory potvrzují zanechání autentického prožitku pedagogů z období distančního vyučování a touhu po sdílení jejich zkušeností, vyplývající z výřečnosti všech respondentů. Dosavadní diplomové práce zabývající se podobným tématem prokazují, že se po distanční výuce změnila digitální kompetence vyučujících, to potvrzují i všichni respondenti mé diplomové práce. Obdobné studie taktéž dokazují, že se média na začátku pandemie koronaviru zajímala o české školství více než kdy dříve.

Limitem tohoto výzkumu je nízký počet výzkumného vzorku, který by v rámci hloubkových polostrukturovaných rozhovorů ani nebylo relevantní navyšovat. Z toho důvodu ale nelze získané výsledky diplomové práce zobecňovat. Potencionálním výzkumníkům zabývajícím se podobnou problematikou bych doporučila metodu kvantitativního výzkumu – například dotazníkové šetření se zásahem pedagogů ze všech krajů. Na základě výsledku reprezentativního vzorku, získaného z dotazníkového šetření, by poté bylo možné srovnat výsledky mé diplomové práce s reprezentativním vzorkem z celé České republiky. Troufnu si poznamenat, že by se dle mého úsudku, na základě získaných informací od respondentů a dalších pedagogů, výsledky kvantitativního výzkumu od kvalitativního tolik nelišily.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na využívání mediálních platform pedagogů z prvního stupně základních škol v období pandemie koronaviru. Nelehká doba ve školním roce 2019/2020 a 2020/2021 si vyžádala velkou dávku trpělivosti pedagogů, rodičů a žáků. Online výuka trvala s několikátýdenními pauzami, kdy žáci chodili do školy prezenčně, ale za přísných podmínek, téměř pět měsíců. Za tu dobu učili respondenti žáky číst a psát prostřednictvím online platform, které ze začátku sami neuměli ovládat. Nic jiného jim ale nezbývalo. Každý pedagog musel pohotově zareagovat a pracovat s tím, co bylo k dispozici a nebylo to zakázané.

V úvodní části práce jsem shrnula posloupnost vývoje pandemie koronaviru nejen v České republice a fáze distanční výuky na základních školách. Dále jsem za pomoci odborné literatury vysvětlila související pojmy s online výukou a mediálními platformami. Uvedla jsem nejčastěji využívané školní informační systémy, virtuální učebny a interaktivní platformy. U každé jsem se pozastavila a stručně vysvětlila funkce a jejich využití na školách. Před kapitolou o metodologii výzkumu a samotným výzkumem jsem prezentovala dosavadní diplomové práce s úzce spjatou tematikou.

Pro výzkumnou část práce jsem zvolila kvalitativní metodu hloubkových polostrukturovaných rozhovorů s patnácti pedagogy s téměř rovnoměrným zastoupením z Prahy a Středočeského kraje. S osmi respondenty z Prahy a sedmi ze Středočeského kraje jsem vedla hloubkové rozhovory o jejich zkušenostech s online platformou, která nahrazovala prezenční výuku v období, kdy byly školy zavřené. K výběru respondentů jsem si předem stanovila kritéria a na jejich základě vyhledávala vhodné kontakty. Vytipované pedagogy jsem oslovila přes školní e-mail uvedený na webové stránce konkrétní instituce. V případě kladné odpovědi pedagoga byl uskutečněn rozhovor podle preferencí respondenta.

Metoda polostrukturovaných rozhovorů dovoluje mít předem připravené otázky, které výzkumníkovi slouží jako záchytný bod a napomáhají k orientaci již zodpovězených dotazů. Před zahájením každého rozhovoru jsem se respondentů nejprve zeptala, zda souhlasí s nahráváním rozhovoru a se zveřejněním jejich odpovědí pro studijní účely. Od všech patnácti respondentů zazněl v audionahrávce souhlas. V opačném případě bych se řídila přáním respondentů. Jednotlivé rozhovory jsem následně přepsala a za pomoci kódování ve výpovědích vyhledávala shodu nebo rozdíly konkrétní problematiky.

Otázky byly rozděleny do čtyř tematických okruhů, podle kterých jsem poté rozebírala a dělila odpovědi respondentů v analytické části diplomové práce.

V samotném kódování odpovědí respondentů mě zarazil vysoký počet shod. Zejména u prvního a druhého okruhu otázek, které se týkaly povědomí o online výuce a interaktivních platformách. U 93 procent respondentů, u čtrnácti z patnácti, vyšla shoda o nevědomosti existence online výuky, která byla v jiných zemích rozšířena ještě před nemocí covid-19. Stejně tak se většina respondentů nesešla ani s interaktivními platformami, které lze zařadit i do prezenční výuky. Odpovědi respondentů se dále shodovali i ve druhém okruhu otázek, jež se týkaly pohotové reakce školních institucí na uzavření škol, technické vybavenosti a školení o využívaných platformách. Dle odpovědí jsem zjistila, že pedagogové si v první vlně pandemie koronaviru vybírali sami, prostřednictvím jaké platformy žákům předají informace o vyučovací látce. Většina volila cestu nejmenšího odporu, kterou bylo zasílání hromadného e-mailu žákům či rodičům s úkoly na nadcházející týden. Někteří respondenti ale byli velmi pokrokoví a začali s online výukou již po pár týdnech. Pedagogové, kteří na nic nečekali a rozhodli se s žáky učit přes videokomunikační služby, nejčastěji používali *Skype*, *Google Meet* a v neposlední řadě i *Microsoft Teams*.

Rozdílnost odpovědí jsem shledala ve zbylých dvou okruzích. Třetí okruh otázek se zabýval konkrétním využitím online platformy. Otázky se nejčastěji týkaly konkrétní platformy, kterou se respondenti rozhodli používat. V této pasáži analytické části jsem došla ke zjištění, že 73 procent dotazovaných využívalo platformu *Microsoft Teams*, a to výhradně na popud vedení školy. Zbylých 27 procent využívalo *Google Meet* (20 procent) a *Zoom* (7 procent).

Poslední okruh otázek byl věnován valorizaci platformy respondenty a reflektování jejich využívání po dobu více jak pěti měsíců. Zajímavým zjištěním u posledního okruhu pro mě bylo, že pedagogové sice vzpomínají na období distanční výuky negativně, ale žádný respondent si na využívanou platformu explicitně nestěžoval. Spíše naopak, respondenti se na videokomunikačních službách snažili nalézt výhody než nevýhody. Ke zmíněnému stanovisku pedagogů neméně přispěly i dodané funkcionality, které pedagogům před aktualizací scházely nebo nevyhovovaly. Ke konci roku 2020 ale všechny firmy zmíněných platform aktualizovaly desktopové i webové aplikace o funkci rozdělení účastníků hovoru do menších skupin a vypínání mikrofonu účastníků organizátorem schůzky.

Při porovnání všech zmíněných platforem, kterými jsou *Microsoft Teams*, *Google Meet* a *Zoom* jsem dospěla k názoru, že většinu funkcí mají videokomunikační služby stejné. Nicméně služba společnosti *Microsoft* má jako jediná ze tří zmíněných funkcí zobrazení obrazu až 49 účastníků najednou, zbylé platformy jsou limitovány nižším počtem. Velkým rozdílem dodaných funkcionalit na jednotlivých platformách je taktéž mezi bezplatnou verzí a placenými službami.

Závěrem bych ráda připomněla, že do analyzovaného období nespádalo přechodné období hybridní výuky, které opět změnilo strukturu a fungování výuky na základních školách, avšak pro tento výzkum by se, podle mého názoru, odpovědi o využívané platformě tolik nelišily. Hlubkové rozhovory s pedagogy umožnily detailnější nahlédnutí na problematiku a reflexi pedagogů o využívaných platformách, které umožnily alespoň částečné nahrazení prezenční výuky. Historicky poprvé tak české školství vyučovalo všechny žáky online a jediným možným prostředkem k setkávání byly zmíněné mediální platformy, které jsme s pedagogy valorizovali. Vedení a následná analýza hlubkových rozhovorů mi byla přínosem v několika ohledech. Jedním z nich je i fakt, že na celé období distanční výuky teď nahlížím i ze strany vyučujících, pro které to rozhodně nebyly lehké časy. A vyučování prostřednictvím platforem, se kterými jsem měla možnost se setkat v rámci výuky, hodnotím jako kladnou zkušenost.

Summary

In my diploma thesis, I focused on the usage of media platforms in the first grade of elementary schools during the COVID-19 pandemic. The difficult period in the school years 2019/2020 and 2020/2021 required a great deal of patience from teachers, parents, and students. Online teaching lasted for almost five months, with breaks of several weeks when students could go to school, but only under severe conditions. During the time when everyone has to be at home under lockdown, respondents taught students how to read and write through online platforms. Every teacher had to react promptly and work with what is available and is not forbidden.

In the theoretical part of the thesis, I summarized the development of the COVID-19 pandemic in the Czech Republic and the phase of distance learning in elementary schools. In the other theoretic parts, I explained the terms related to online education and media platforms, the most frequently used school systems, virtual classrooms, and interactive platforms. Before the chapter on research methodology and the research itself, I also described the previous diploma theses with a closely related topic.

For the research part of the work, I chose the qualitative method of in-depth semi-structured interviews with fifteen pedagogues with an almost equal representation from Prague and the Central Bohemia Region. For the selection of respondents, I set criteria in advance, and based on them I searched for suitable respondents, which I contacted via the school e-mail listed on the website of a specific institution.

The method of semi-structured interviews allows having prepared questions that serve as a starting point for the researcher. Before starting each interview, I first asked the respondent if they agreed to record the interview and publish their answers for study purposes. All fifteen respondents agreed to the audio recording. With the help of coding, I looked for similarities or differences in specific issues in the respondent's statements.

In the very coding of the respondent's answers, I was taken aback by the high number of matches. Especially for the first and second rounds of questions which were about awareness of online learning and interactive platforms. Fourteen out of fifteen respondents agreed that they never heard about the existence of online education before COVID-19 and neither with interactive platforms.

According to the answers, I found out that in the first wave of the coronavirus pandemic, teachers chose which platform they would use for teaching. However, most of the respondents chose to send an e-mail with homework for each week, but five respondents started online teaching still in the first wave on *Skype*, *Google Meet* or *Microsoft Teams*.

The third part of the questions concerned the specific use of online platforms. The questions most often related to the specific platforms that the respondents decided to use. In this passage of the analytical part, I concluded that 73 percent of the respondents used the *Microsoft Teams* platform, exclusively at the incentive of the school management. The remaining 27 percent used *Google Meet* (20 percent) and *Zoom* (7 percent).

The last sphere of questions was devoted to the respondent's valorization of the platforms and reflecting on their use for more than five months. An interesting finding was, that although the pedagogues remember the period of distance learning negatively, no respondent explicitly complained about the platform used. On the contrary, they tried to find advantages rather than disadvantages. The point of view also contributed to the delivered functionality, which was missing or did not suit the teachers before the update.

During comparing all mentioned platforms, which are *Microsoft Team*, *Google Meet* and *Zoom*, I concluded that most of the functions of the video communication services are the same. However, *Microsoft's* service is the only one with the function of displaying images for up to 49 participants at once, the other platforms are limited by a lower number. There is no doubt that there is a big difference in the functionality provided on individual platforms even between the free and paid versions.

In-depth interviews with pedagogues enabled a more detailed insight into the issue and the pedagogue's reflection on the platform's usage. For the first time in history, the Czech education system taught all students via online platforms. Conducting and subsequent analysis of in-depth interviews benefited me in several ways. One of them is the fact, that now I am looking at the entire period of distance learning from the teacher's point of view, for whom these were not easy times.

Použitá literatura

BREEN, Michael J. Mass Media and New Media Technologies. In: DEVEREUX, Eoin (ed.). *Media Studies: Key Issues and Debates*. London: Sage, 2007, s. 65. ISBN 978-1-4129-2983-7.

ČERNÝ, Michal et al. *Distanční vzdělávání pro učitele*. 1. vydání. Brno: Flow, 2015. 176 s. ISBN 978-80-905480-7-7.

JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. 390 s. ISBN 978-80-262-0743-6.

JIRKŮ, Jan. *Žurnalistická profese 2.0*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. 101 s. ISBN 978-80-246-4610-7.

KAWAMOTO, Kevin. Digital Journalism: Emerging Media and the Changing Horizons of Journalism. In: KAWAMOTO, Kevin (ed.). *Digital Journalism: Emerging Media and the Changing Horizons of Journalism*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2003, s. 4. ISBN 0-7425-2681-X.

KUBAL, Michal a GIBIŠ, Vojtěch. *Pandemie*. Vydání první. Praha: Kniha Zlín, 2020. 582 s. IN; svazek 3. ISBN 978-80-7662-047-6.

MACEK, Jakub. *Poznámky ke studiím nových médií*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 199 s. Media. ISBN 978-80-210-6476-8.

MANOVICH, Lev. *The language of new media*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2001. 400 s. Leonardo. ISBN 978-0-262-63255-3.

ROKOS, Lukáš, VANČURA, Michal. Distanční výuka při opatřeních spojených s koronavirovou pandemií – pohled očima učitelů, žáků a jejich rodičů. In: *Pedagogická orientace*. Brno: Masaryk University, 2020. s. 125. roč. 30, č. 2. ISSN: 1805-9511.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, 544 s. ISBN 978-80-247-3568-9.

SIAPERÁ, Eugenia. *Understanding New Media*. 1st edition. SAGE Publications Ltd, 2018. 336 s. ISBN 978-1848607798.

STRAUSS, Anselm a Juliet CORBINOVÁ. *Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 1999, 228 s. ISBN: 80-85834-60-X.

ZLÁMALOVÁ, Helena. *Distanční vzdělávání a eLearning: učební text pro distanční studium*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. 144 s. ISBN 978-80-86723-56-3.

Diplomové práce:

ČECHOVÁ, Tereza. *Vzdělávání žáků českých základních škol během koronavirové epidemie – analýza mediálního rámcování*. Praha, 2021. 65 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

FÁBRY, Natálie. *Digitální kompetence učitelů a jejich vývoj v rámci distančního vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Katedra informačních studií a knihovnictví, 2021, 93 s. Vedoucí diplomové práce Mgr. Pavlína Mazáčová, Ph.D.

Internetové zdroje:

Akademie věd České republiky, 2021. *Přehledně: Čtyři typy vakcín proti nemoci covid-19*. [online]. AVČR. [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/chemicke-vedy/Prehledne-Ctyri-typy-vakcin-proti-nemoci-covid-19/>

Aktualizováno: Harmonogram uvolňování v oblasti školství 2020, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. 2020-03-10 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/harmonogram-uvolnovani-opatreni-v-oblasti-skolstvi>

Atlas Čechů. *Behavio Atlas Čechů* [online]. [cit. 2022-07-01]. Dostupné z: <https://atlascechu.cz/>

Bakaláři. *Bakaláři* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.bakalari.cz/Static/WhatWeKnow>

Centers for Disease Control and Prevention, 2020. *Symptoms of Coronavirus*. [online]. CDC. [cit. 2020-11-28]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/symptoms-testing/symptoms.html>.

ClassFlow. *ClassFlow* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://classflow.com/cs/>

CollBoard. *CollBoard* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://collboard.com/-/about/~-/principles>

DARIUS, P.S.H, GUNDABATTINI, E. & SOLOMON, D.G. *A Survey on the Effectiveness of Online Teaching–Learning Methods for University and College Students. J. Inst. Eng. India Ser. B* 102, s. 1325–1330 (2021). [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s40031-021-00581-x>

DM Systém [online]. [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://portal.dmssoftware.cz/>

Edookit. *Edookit* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://edookit.com/cs/examples>

Google Classroom. *Google* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://edu.google.com/products/meet/>

Google Jamboard – Guru ve škole. *Guru ve škole* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.guruveskole.cz/google-jamboard/>

Kahoot!. Kahoot! [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://kahoot.com/what-is-kahoot/>

KASAJ, Filip. Microsoft Teams – novinky červen 2020. *KPCS* [online]. 2020, [cit. 2022-07-05]. Dostupné z: <https://www.kpcs.cz/cs/novinky/blog/microsoft-teams-novinky-cerven-2020.html>

LearningApps.org. *Learning Apps* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://learningapps.org/impressum.php>

Lumio. *Lumio by SMART* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://legacy.smarttech.com/en/lumio>

Microsoft Teams. *Microsoft Teams* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.microsoft.com/cs-cz/education/products/microsoft-365>

Mimořádná opatření ministerstva zdravotnictví zakazují konání hromadných akcí nad 100 osob i výukou na školách. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. 2020-03-10 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/mimoradna-opatreni-ministerstva-zdravotnictvi-zakazuji-konani-hromadnych-akci-nad-100-osob-i-vyuku-na-skolach>

Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2020. *V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem* [online]. MZČR. [cit. 2021-12-21]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem/>

Moodle. *Moodle* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: https://docs.moodle.org/400/en/About_Moodle

MŠMT: *Informační systém školy* [online]. 2015 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/118003/120362842.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

MŠMT: Přehled provozu škol v období pandemie COVID19: jaro 2020–2021. *Školský portál Pardubického kraje* > Úvodní rozcestník [online]. Pardubický kraj. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.klickevzdelani.cz/Management-skol/Reditelna/Provozni-zalezitosti/category/vseobecne-informace/msmt-prehled-provozu-skol-v-obdobi-pandemie-covid19-jaro-2020-2021>

PAVLAS, Tomáš, Tomáš ZATLOUKAL, Ondřej ANDRYS a Ondřej NEUMAJER. *Distanční vzdělávání v základních a středních školách: Přístupy, posuny a zkušenosti škol, rok od nástupu pandemie nemoci covid-19* [online]. Česká republika, 2021 [cit. 2022-06-21], Dostupné z: https://www.csicr.cz/html/2021/TZ_Distanzni_vzdelavani_v_ZS_a_SS/html5/index.html?&lo_cale=CSY&pn=1. Tematická zpráva. Česká školní inspekce

Quizlet. *Quizlet* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://quizlet.com/en-gb>

Samepage. *Samepage* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://www.same-page.com/index.html>

Státní ústav pro kontrolu léčiv, 2021. *Nuvaxovid: Otázky a odpovědi k vakcině od společnosti Novavax*. [online]. SÚKL. [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/nuvaxovid-otazky-a-odpovedi-k-vakcine-od-spolecnosti-novavax>

ŠIKÝŘ, Martin. Jak aplikovat e-learning [online]. 2011 [cit. 2022-04-19]. Dostupné z: <https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/rizeni-skoly/jak-aplikovat-e-learning.m-670.html>

World Health Organization, 2020. *Archived: WHO Timeline – COVID-19*. [online]. WHO. [cit. 2021-12-21]. Dostupné z: <https://www.who.int/news/item/27-04-2020-who-timeline---covid-19>.

Wordwall. *Wordwall* [online]. [cit. 2022-05-05]. Dostupné z: <https://wordwall.net/cs/features>

ZOOM. *ZOOM* [online]. Zoom Video Communications, 2021, 3.4.2020 [cit. 2022-04-27]. Dostupné z: <https://zoom.us/>

SCHVÁLENO

3 8.21
M.T.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Lelková Adéla	Razítko podatelny: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;">30 -07- 2021 -1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td style="text-align: center;">ZSV Příloh:</td> </tr> <tr> <td>Přidělena:</td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	30 -07- 2021 -1-	Čj:	ZSV Příloh:	Přidělena:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		30 -07- 2021 -1-							
Čj:		ZSV Příloh:							
Přidělena:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta 2020/2021									
E-mail diplomantky/diplomanta 27530066@fsv.cuni.cz									
Studijní obor/forma studia Mediaální studia/prezenčně									
Název práce v češtině: Využití mediálních platforem na prvním stupni základních škol v období koronavirové pandemie									
Název práce v angličtině: Usage of media platforms at the first school during the covid-19 pandemic									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2021/2022									
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): V diplomové práci se budu zabývat novými technologiemi ve vzdělávání, respektive využití mediálních platforem, které v nejhorším období pandemie koronaviru v roce 2021 zcela nahradily vyučování ve školách. Jelikož se jednalo o vyučování na všech stupních a na všech školách, budu se v diplomové práci zabývat pouze prvním stupněm na základních školách, protože doposud nejmladší žáci nikdy nemuseli k výuce používat technologie. V teoretické části stručně popíšu začátek pandemie koronaviru v České republice a vývoj až po dobu naprosté online výuky, roli technologií ve vzdělávání a všechny doposud existující a využívané online platformy. V praktické části diplomové práce budu pomocí hloubkových rozhovorů s několika pedagogy z prvního stupně základní školy reflektovat období online výuky.									
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Předpokládaný cíl práce je reflektovat online výuku z pohledu pedagogů z prvního stupně základních škol. Co si pedagogové z nové situace vzali, a v čem jim naopak pandemie přitížila v online výuce a jak toto období vnímali. Pomocí hloubkového rozhovoru s přibližně 15 pedagogy bych chtěla dojít k formulaci výhod a slabín používaných online platforem a zhodnocení výukového efektu v období pandemie koronaviru. Výzkumné otázky, které by v diplomové práci mohly zaznít: Jak učitelé vnímají výukový efekt online výuky pomocí online platforem? Jaké sledávají v online výuce výhoda a nevýhody?									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod 2. Teoretická část <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Historie – stručné obeznámení s časovou osou postupu pandemie koronaviru v Čechách 2.2 Vymezení pojmů – distanční výuka, online výuka, výhody a nevýhody online výuky 2.3 Online platformy – vzdělávací platformy vhodné k vyučování, komunikační platformy 3. Metodologie výzkumu – popis aplikovaného výzkumu 									

4. Kvalitativní analýza pomocí hloubkového rozhovoru
- 4.1 Cíle kvalitativní analýzy
5. Interview s pedagogy – stručný popis a východiska hloubkových rozhovorů s pedagogy
6. Zhodnocení interview
7. Závěr
8. Použitá Literatura

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Analyzovat budu období od úplného zavření škol, tedy od 1. března 2021 do 12. dubna 2021, kdy se zpřístupnil první stupeň základních škol.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Jako techniku sběru dat použiji kvalitativní formu dotazování pomocí hloubkového rozhovoru.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Zdeněk Pejsar (2007) Elektronické vzdělávání – Zdeněk Pejsar popisuje ve své knize o historii elektronického vzdělávání v úplném zárodku. Dále se věnuje aspektům virtuálního vzdělávání a výhodám a nevýhodám online vzdělávání.

Michael Černý (2015) Distanční vzdělávání pro učitele – Michael Černý a další autoři v knize popisují měnící roli školy a proces studenta v distančním vzdělávání. Hlavní přínos tohoto díla bude pro mou diplomovou práci rozsáhlá kapitola o distančním vzdělávání.

Tomáš Trampota a Martina Vojtěchovská (2010) Metody výzkumu médií – **Knih**a obsahuje zásady komerčního, ale i akademického výzkumu médií. Publikace se zabývá zároveň i praktickým metodickým tématem.

Martin Weller (2020) 25 Years of Ed Tech – Autor se v publikaci zabývá inovací a efektivitou edukačních technologií. Taktéž se zabývá dopadem sociálních sítí a politiky na populaci.

Michael Simonson (2019) Distance Education: Definition and Glossary of Terms – Již čtvrté vydání této knihy aktualizuje základní informace o podpůrných programech při vyučování a uvádí nové pojmy související s distanční výukou a výukovou technologií.

George Veletsianos (2020) Learning online: The Student Experience – Publikace představuje náhled do světa online výuky. Autor představuje různé druhy žáků za kamerou a jejich zkušenosti s výukou.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

ČECHOVÁ, Tereza. Vzdělávání žáků českých základních škol během koronavirové epidemie – analýza mediálního rámcování. Praha, 2021. 65 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
	
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přehled využívaných platforem respondenty (tabulka)

Příloha č. 2: Přepis rozhovoru s respondentem I (R1)

Příloha č. 3: Přepis rozhovoru s respondentem II (R2)

Příloha č. 4: Přepis rozhovoru s respondentem III (R3)

Příloha č. 5: Přepis rozhovoru s respondentem IV (R4)

Příloha č. 6: Přepis rozhovoru s respondentem V (R5)

Příloha č. 7: Přepis rozhovoru s respondentem VI (R6)

Příloha č. 8: Přepis rozhovoru s respondentem VII (R7)

Příloha č. 9: Přepis rozhovoru s respondentem VIII (R8)

Příloha č. 10: Přepis rozhovoru s respondentem IX (R9)

Příloha č. 11: Přepis rozhovoru s respondentem X (R10)

Příloha č. 12: Přepis rozhovoru s respondentem XI (R11)

Příloha č. 13: Přepis rozhovoru s respondentem XII (R12)

Příloha č. 14: Přepis rozhovoru s respondentem XIII (R13)

Příloha č. 15: Přepis rozhovoru s respondentem XIV (R14)

Příloha č. 16: Přepis rozhovoru s respondentem XV (R15)